

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**EVROPSKÁ KOMISE V INSTITUCIONÁLNÍ
STRUKTUŘE EU A JEJÍ VÝZNAM**

Autor práce: Monika Syrovátková

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Ing. Jiří Dušek

Katedra: Katedra společenských věd

2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Jiřímu Duškovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Obsah

Úvod	5
1 Cíl a metodika bakalářské práce	6
2 Vznik a vývoj Komise	7
2.1 Význam pojmu Komise	7
2.2 Předchůdci dnešní EK	7
2.3 Období krize Evropské komise	11
2.4 Období stagnace	12
2.5 Obnova postavení EK	14
2.6 Vývoj po Maastrichtské smlouvě	15
3 Složení Evropské komise	22
3.1 Předseda EK	22
3.2 Komisaři	22
4 Organizace a fungování Komise	26
4.1 Vnitřní organizace Komise	26
4.2 Proces rozhodování EK	28
5 Pravomoci EK a vliv na členské státy	30
5.1 Iniciační monopol Komise a určování priorit EU	30
5.2 Řízení a provádění politik EU	33
5.3 Vymáhání evropského práva	34
5.4 Pravomoci ve vnějších vztazích	36
6 Současný stav EK a perspektivy	39
6.1 Postavení Komise v rámci evropských institucí	39
6.2 Rozhodovací procedury v EU	40
6.2.1 Procedura konzultace	41
6.2.2 Procedura spolupráce	41
6.2.3 Procedura souhlasu	42
6.2.4 Procedura rozpočtová	43
6.2.5 Procedura spolurozhodování	45
6.3 Strukturální změny	46
6.3.1 Důvody strukturálních změn	46
6.3.2 Plánované strukturální změny	47
6.4 Koncepty budoucího vývoje Komise	47
6.5 Profil eurokomisaře	49
Závěr	53
Seznam použité literatury	55
Přílohy	61
Abstrakt	67
Abstract	68

Úvod

Naším vstupem do Evropské unie jsme mimo jiné získali i právo obsadit místa v institucích. Na základě této skutečnosti připadlo České republice jedno křeslo komisaře v instituci zvané Evropská komise. Ta patří mezi tři nejvýznamnější orgány celé EU. Komise je často označována za tzv. evropskou vládu, jelikož jí přísluší moc výkonná. Svou činností ovlivňuje všechny členské státy a udává do jisté míry rytmus celé Evropské unie. Jedná se o unikátní instituci, poněvadž si neklade za cíl prosazování zájmů jednotlivých členských států, nýbrž Evropské unie jako celku. A vystupuje tedy jako nadnárodní orgán. Pro vznik Komise bylo nezbytné, aby se členské státy vzdaly v její prospěch části své suverenity. A jen díky delegovaným pravomocím mohla začít fungovat. Její kompetence se samozřejmě v průběhu času měnily, až dospěly do fáze, v níž jsou nyní. A právě o vlivu, který by tato nadnárodní instituce měla mít, se vedou bouřlivé diskuze. Ovšem již dnes Evropská komise do značné míry ovlivňuje život každého z nás v mnoha směrech a to je také důvod, proč jsem si zvolila právě toto téma. Řeč bude o vlivu Komise na legislativu členských států, zejména pak na Českou republiku, ve vybraných oblastech.

Evropská komise rovněž zahájila od února 2010 své nové funkční období, což s sebou přineslo další spornou otázkou ohledně počtu komisařů. Kvůli lepšímu a flexibilnějšímu chodu celé instituce mělo dojít právě od tohoto funkčního období k snížení počtu křesel, nicméně toto řešení stále naráží na nesouhlas u některých členských států.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem práce je celková analýza Evropské komise jako celku se zaměřením na její složení a pravomoci od jejího vzniku až po současnost. Počínaje charakteristikou předchůdců dnešní EK, syntézou tří tehdejších orgánů do jediné instituce, včetně popisu jednotlivých vývojových etap sloučené Komise.

Zvláštní zřetel bude brán na vliv jejích rozhodnutí na legislativu členských států EU, zejména pak na Českou republiku. Zmíněn bude i současný stav EK v souvislosti se zahájením nového funkčního období Barrosova týmu.

Zmíněny budou rovněž i plánované strukturální změny v této instituci a důvody jejich aplikace. Dále pak bude vytvořena predikce možných perspektiv do budoucna založených na vytyčených cílech nové Komise. Stejně jako analýza postavení EK v institucionální struktuře Evropské Unie, provázanost jednotlivých orgánů a jejich podíl na rozhodovacích procedurách Společenství.

Dalším dílčím cílem práce je porovnání profilu běžného eurokomisaře s nově nastupujícím českým komisařem, Štefanem Füleem. Součástí bude i bližší charakteristika portfolia, které český komisař získal.

K vypracování práce byly použity kromě knižních zdrojů také internetové stránky a materiály, které Komise sama vydává a jež jsou k dispozici na jejích webových stránkách.

2 Vznik a vývoj Komise

Tato část pojednává o institucionálním vývoji, který položil základy vzniku dnešní Komise. Projdeme jednotlivá období její existence z hlediska vlivu a pravomocí, které jí byly svěřeny, zřetel bude rovněž kladen na strukturální změny od samotného vzniku až po současnost. Nejdříve je ovšem třeba definovat samotný pojem Komise, který se bude dále využívat.

2.1 Význam pojmu Komise

Termín Komise je v odborné literatuře a politické praxi často chápán ve třech významech. V prvním, nejužším významu Komise představuje kolegium komisařů. Druhým možným výkladem je pak zachycení technicko-profesního potenciálu celého úřadu. Postojem Komise se v tomto smyslu míní stanovisko určité jednotky ze struktury podřízených a odborně členěných generálních ředitelství. A ve třetím, nejširším smyslu je pod označením Komise rozuměna celá administrativní soustava tohoto orgánu, včetně právního servisu, tlumočnicků, sekretářek apod. Smlouvy o EU definují postavení EK velmi volně a podle politické situace se EK chová buď jako „evropská vláda“ či v jiném případě jako administrativní servis členských států.¹ Základní právní ustanovení týkající se Komise v oblasti primárního práva nalezneme v čl. 211 až 219 SES.

Terminologie názvu této instituce je rovněž nejednotná, nejčastěji se používá označení Komise, případně Evropská komise, pouze pokud se zmíněný orgán zúčastňuje formální role v legislativních procesech, používá své oficiální označení Komise Evropských společenství.²

2.2 Předchůdci dnešní EK

Vysoký úřad ESUO

Pařížskou smlouvou z 18. dubna 1951 bylo vytvořeno Evropské společenství uhlí a oceli. Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemí tímto počinem vytvořily základy současné Evropské unie. Smlouva o ESUO vstoupila v platnost 27. července 1952, kdy začaly oficiálně svou činnost i její instituce. Mezi které se řadil právě Vysoký úřad, nazývaný též Vysoký komisariát, se sídlem v Lucembursku. Jean

¹ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 217. ISBN 80-7325-015-2.

² ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 94. ISBN 978-80-7201-682-2.

Monnet, první předseda Vysokého úřadu a duchovní otec tohoto institucionálního schématu, si kladl za cíl vybudovat silný orgán s minimálním administrativním zázemím. Vysoký úřad se skládal z 9 členů jmenovaných na šest let. Všichni tito zástupci měli být zcela nezávislí a neměli být považováni za národní delegáty nebo reprezentanty státu či vlády. Osm členů bylo delegováno členskými zeměmi na základě vzájemné dohody, devátý člen byl zvolen již jmenovanými členy. Každé dva roky docházelo k obměně složení Vysokého úřadu z důvodu zachování kontinuity.³

Nezávislost Vysokého komisariátu zajišťovaly vlastní finanční prostředky získané z cel a dávek společného trhu. Právě existence vlastních příjmů vytvořila z Vysokého komisariátu velmi silný a efektivní orgán. Rozhodovací autonomie byla garantována v oblastech zákazů dotací a příspěvků, rozhodování o akceptovatelnosti dohod mezi jednotlivými subjekty a podpoře výzkumu. Také mu bylo svěřeno právo, v případě krize za souhlasu většiny členů Rady, regulovat výrobní tempo za účelem udržení zaměstnanosti. Během existence této instituce se v jejím čele vystřídal sedm předsedů - viz příloha I.⁴

Tento orgán měl zajistit zejména plnění cílů organizace stanovených smlouvou. K tomu mu sloužilo vydávání:

- a) *rozhodnutí* - obecně závazná ve všech svých částech (závazný cíl i způsob),
- b) *doporučení* - závazná pokud jde o cíle, kterých má být dosaženo (způsob provedení je na daném subjektu),
- c) *stanovisek* - nezávazná, bez právní síly.⁵

Vysoký úřad se později spojil se dvěma dalšími institucemi a dal tak vzniknout Komisi Evropských společenství. Ovšem v historické perspektivě se pravomoci Vysokého úřadu v mnoha ohledech jeví silnější než ty, které byly poskytnuty jednotné Komisi. Dle mého názoru se při sloučení Komise mělo více vycházet z modelu Vysokého úřadu ESUO, jelikož ten jediný disponoval natolik silnými pravomocemi, aby mohl umožnit vznik skutečně vlivné Komisi, jež by si dokázala vytvořit

³ DOČKAL, V., KANIOK, P. *Evropská unie tak akorát - praktický průvodce evropskou integrací*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 27. ISBN 80-210-3846-2.

⁴ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 217. ISBN 80-7325-015-2.

⁵ PLECHANOVÁ, B. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. s. 28. ISBN 80-246-0800-0.

nezastupitelné místo ve struktuře evropských institucí. Je třeba, ale vzít v úvahu, že sloučení do jediné instituce bylo nezbytností, jelikož v budoucnu by Vysoký úřad postupně ztrácel na významu.⁶

Komise EURATOM

Po úspěchu sektorové integrace v oblasti uhlí a oceli se objevily snahy o prohloubení integrace v dalších oborech. Proto původní šestice států podepsala 27. března 1957 v Římě dvě smlouvy (tzv. Římské smlouvy). Jednou z nich byla právě Smlouva o zřízení Evropského společenství pro atomovou energii. V roce 1958 začíná Komise EURATOM fungovat, jejím cílem se stalo vytvoření společného trhu s nukleárními materiály a podpora jejich mírového využívání.⁷ Skládala se z 5 členů různé státní příslušnosti, vybíraných na základě jejich všeobecné způsobilosti. Funkční období bylo čtyřleté. A v průběhu existence Komise EURATOM se v jejím čele vystřídali celkem tři předsedové - viz příloha II. Největší úspěch tato Komise zaznamenala ve svém působení na poli bezpečnosti práce, zejména při manipulaci s jaderným materiálem, a také v oblasti ochrany lidského zdraví. Tato instituce se podobala v mnoha ohledech komisi EHS, zejména paralelní strukturou a vnitřním členěním. Díky pozvolnému ústupu významu společenství EURATOM i zjevné strukturální duplicitě se nakonec začala veškerá pozornost upírat ke Komisi EHS.

Komise EHS

Evropské hospodářské společenství dostalo na základě římských smluv podobný orgán jako EURATOM, zvaný Komise. Tím začaly na nadnárodní úrovni existovat tři samostatné orgány: ESUO, EURATOM a EHS. Komise EHS se skládala z 9 členů a vznikala dohodou mezi vládami členských států. Funkční období bylo čtyřleté s možností opakované volby. Komisi EHS řídil a navenek reprezentoval předseda se dvěma místopředsedy po dobu dvou let rovněž s možností opětovné volby. Předseda byl navrhován a jmenován na základě dohody vlád členských zemí a tato dohoda se pokládala za velmi důležité politické rozhodnutí, poněvadž předseda stanovoval Komisi úkoly a tím nepřímo určoval rychlost integračního procesu. Obsazení tohoto postu právě

⁶ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 219. ISBN 80-7325-015-2.

⁷ DOČKAL, V., KANIOK, P. *Evropská unie tak akorát - praktický průvodce evropskou integrací*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 32. ISBN 80-210-3846-2.

významně ovlivňovalo celé Společenství. Prvním předsedou byl Walter Hallstein (profederalista) - viz příloha III.⁸

Jeho Komise si kladla za cíl zejména snižování dovozních tarifů a kvót, budování společné zemědělské politiky a jednání o možném přistoupení se státy EFTA (Evropské sdružení volného obchodu). Tato jednání se později ovšem stala příčinou pro vygradování sporu mezi Komisí a Francií, jenž vyústil v první vážnou politickou krizi Společenství. Za Hallsteinův největší přínos se považuje vytvoření administrativního aparátu na základě tzv. evropského týmu, do něhož se úředníci rekrutovali přímo z politicko-administrativního aparátu jednotlivých členských zemí.⁹

Na rozdíl od Vysokého úřadu Komise EHS od svého vzniku nedisponovala vlastními příjmy, což do určité míry oslabovalo její vliv. Já osobně se ztotožňuji s názorem, který vyjádřil Fiala ve své publikaci *Evropská unie*, že možným důvodem proč Komise Evropského hospodářského společenství v porovnání s Vysokým komisariátem dostala menší autonomii, bylo, že Komise EHS měla představovat „integrační potenciál“ společenství, a vytvářela již značně profederalistickou linii. Dala by se rovněž označit jako první krok k hospodářské a do jisté míry i politické unii. Zatímco Vysoký úřad ESUO reprezentoval jen určité odvětví průmyslu, tudíž mu byly členské státy ochotny delegovat větší pravomoci a naopak v případě EHS věnovali této problematice zvýšenou pozornost a každý krok vedoucí k zesílení vlivu Komise EHS byl pod značným politickým drobnohledem.

Slučovací smlouva z 8. dubna 1965, která vstoupila v platnost 1. července 1967, sjednotila obě Komise Společenství a Vysoký úřad do jediné Komise, která nese oficiální název Komise Evropských společenství. Sloučená Komise vychází zejména ze struktury Komise EHS. Ačkoliv by toto spojení mělo pozici Komise teoreticky posílit, faktem zůstává, že nově vzniklá jednotná Komise měla oproti Vysokému úřadu znatelně menší pravomoci, což samozřejmě oslabilo i její celkový politický vliv. Rovněž po sjednocení Komise její tehdejší předseda Walter Hallstein, který se dodnes považuje za jednoho nejvýznamnějších představitelů EK v celé její historii, mohl zůstat ve funkci už

⁸ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 220. ISBN 80-7325-015-2.

⁹ PITROVÁ, M. *Institucionální struktura Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 1999. s. 42. ISBN 80-210-2237-X.

jen půl roku. A až do nástupu Jacquese Delorse se žádnému dalšímu předsedovi nepodařilo získat Komisi takovou politickou váhu jako za Hallsteinovy éry.¹⁰

Lze konstatovat, že i přes následné období krize či nevyvážené pravomoci nové Komise, je sloučení této instituce značným pozitivem. V budoucnu by roztržitý vliv tří Komisí působil kontraproduktivně a nakonec by si tento stav stejně vynutil sjednocení.

2.3 Období krize Evropské komise

V letech 1963-1967 se odehrála zatím největší krize v existenci Komise, která bývá též označována jako Krize prázdné židle. Započala roku 1963 v souvislosti s rozšiřováním ES, kdy Komise vedla přístupová jednání s Velkou Británií. Proti tomu se ovšem postavila Francie v čele s prezidentem Charlesem de Gaullem, neboť se obávala stále sílícího vlivu Komise, a bez předchozí konzultace s EK odmítla plánovaný vstup Spojeného království, čímž oslabila politický vliv Komise.

Další problém nastal, když se na základě smlouvy o EHS měly od 1. ledna 1966 začít určitá rozhodnutí, jež předtím Rada ministrů jednomyslně schvalovala, přijímat kvalifikovanou většinou. Komise tohoto chtěla využít k zavedení komunitárního rozpočtu Společenství, který by již nebyl financován z příspěvků členských států, nýbrž z vlastních zdrojů (např. cla), což by vedlo k posílení nadnárodních institucí (Komise, Parlamentní shromáždění). Jako reakci na tyto Hallsteinovy návrhy Francie zvolila taktiku „prázdné židle“, což znamenalo, že od 30. června 1965 se přestala účastnit zasedání v Bruselu. V tomto jednání chtěla Francie pokračovat tak dlouho, dokud nebude znovu otevřena otázka přechodu na rozhodování kvalifikovanou většinou. Vzniklou situaci se podařilo vyřešit až 29. ledna 1966, kdy „Šestka“ dospěla ke dvěma zásadním kompromisům. První upřesňoval vztahy mezi Radou a Komisí, čímž stanovil přesné mezníky, které Komise byla povinna respektovat. Druhým kompromisem, též zvaným Lucemburský kompromis, bylo stanoveno, že v případě jednání o otázkách, jež se významným způsobem dotýkají zájmů nějaké z členských zemí, se bude Rada snažit najít dohodu a přitom respektovat zájmy všech zúčastněných. Ovšem toto se nakonec stalo bodem přetrvávající neshody, jelikož francouzští vyjednavací toto považovali za ujištění, že v takovém případě musí diskuse pokračovat až do chvíle, kdy se dospěje k jednomyslné shodě. Konečným výsledkem Lucemburského kompromisu bylo, že až

¹⁰ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 218-224. ISBN 80-7325-015-2.

do Aktu o jednotné Evropě z roku 1986 zůstalo pravidlem jednomyslné rozhodování s výjimkou stanovení rozpočtových výdajů.¹¹ K dalšímu omezení vlivu EK došlo vytvořením Výboru stálých zástupců (COREPER), který převzal běžnou agendu Rady spojenou s návrhy Komise. Zjednodušeně lze považovat COREPER (Comité des Représentants Permanents) za jakýsi filtr, neboť Komise mu byla povinna předkládat návrhy a Výbor stálých zástupců po jejich přezkoumání rozhodl, zda je postoupí Radě, nebo je případně doplní o požadavky členských zemí. V takovém případě se Rada ministrů zabývala již jen pozměněnými předlohami.¹² Komise byla rovněž zavázána před schválením návrhu zvláštního významu náležitě kontaktovat vlády členských zemí prostřednictvím COREPER. A konečně všechny iniciativy a jiné oficiální akty mohly být uveřejněny až poté, co je obdržely členské státy.

Tyto události měly za důsledek celkové oslabení Komise na mezinárodní scéně, zastavení snah o financování EK z vlastních zdrojů a vlivnější postavení Rady na úkor Komise. Pozitivně v tomto období lze vnímat snad jen samotné sloučení do jediné Komise, což ukončilo roztříštěnost institucionální struktury Společenství.¹³

2.4 Období stagnace

Tuto etapu vývoje Komise lze zařadit mezi léta 1967 - 1985. Někdy se též souhrnně označuje pojmem „Euroscleróza,“ jelikož pro zmíněné období vývoje Komise bylo charakteristické naprosté ochromení fungování ES. Důvodů bylo několik, jednak politika Francie (Lucemburský kompromis), dále společná zemědělská politika spojená se strukturou rozpočtu (růst zemědělské produkce a následný tlak na vyšší vývozy a subvencování vývozu) a také ekonomická stagnace v 70. letech.¹⁴

Roku 1967 nahradil Hallsteina belgický právník a bývalý ministr Jean Jacques Rey. Primárním úkolem jeho dočasné Komise bylo stabilizovat Společenství po krizi a konsolidovat institucionální strukturu po sjednocení do jednoho orgánu. Jeho Komise měla celkem 14 členů (Německo, Francie, Itálie - po třech křeslech, Belgie, Nizozemí po dvou a Lucembursko obsadilo jedno křeslo). Mandát přechodné Komise trval do roku 1970, kdy byla nahrazena Komisí vedenou italským křesťansko-

¹¹ DEFARGES, P. *Evropské instituce*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. s. 23-26. ISBN 80-246-0086-2.

¹² FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 226. ISBN 80-7325-015-2.

¹³ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 218-224. ISBN 80-7325-015-2.

¹⁴ ČÁSTEK, M. *Historie evropské integrace* [online]. [cit. 27. prosince 2009]. Dostupný z WWW: <http://is.vsf.s.cz/el/6410/leto2008/B_ZEPr/uvod-historie_evropske_integrace.txt?fakulta=6410;obdobi=27;kod=B_ZEPr>.

demokratickým politikem jménem Franco Maria Malfatti. Nová komise byla jmenována již podle nového kritéria, které mělo regulovat počet komisařů. Dva zástupci pocházeli z velkých zemí (Německo, Francie a Itálie) a zbývající menší země dostaly po jednom křesle. Celkem reformovanou Komisi tvořilo 9 členů. Milníkem v působení této Komise bylo zavedení vlastních příjmů, což zajistilo instituci větší míru autonomie. Malfatti ovšem působil ve funkci jen 15 měsíců, pak se vrátil zpět na italskou politickou scénu, a byl nahrazen nizozemským komisařem pro zemědělství Sicco Mansholtem. Novému předsedovi s jeho týmem se podařilo stabilizovat EK a iniciovat řadu programů (např. v oblasti ochrany životního prostředí). Za jeho působení muselo rovněž dojít k uzpůsobení administrativy pro přijetí nových členů.

V roce 1973 přichází na Mansholtovo místo nový předseda Xavier Ortoli. Jeho hlavní úkol spočíval v úpravě vnitřní struktury Komise zřízením nových postů pro komisaře z Velké Británie, Dánska a Irska. Vzniklo také mnoho asistujících výborů. Přes Ortoliho snahu o vytvoření skutečně akceschopného administrativního aparátu, se nepodařilo zamezit klesajícímu trendu významu Komise a k přesunu vlivu na Evropskou radu. Roy Jenkins získal post předsedy EK v roce 1976. Věnoval zvýšenou pozornost sestavování své Komise a snažil se ovlivňovat národní nominace, čímž se mu podařilo vytvořit „užší kruh“ nejvlivnějších komisařů, kteří měli určitou autonomii, a fungovali jako kabinet. Kromě vytvoření užšího vedení v rámci EK Jenkins prosazoval i opakované nominace komisařů, jelikož to považoval za pozitivní jev vzhledem k zachování kontinuity. Úspěch této Komise zaznamenala při řešení měnových otázek. Celá Komise byla ovšem často silně kritizována kvůli nevhodnému nakládání s financemi, což na celé Jenkinsovo předsednictví vrhá stín, a celkový dojem z jeho působení v čele EK je velmi sporný. V roce 1981 se do čela EK dostává Gaston Thorn. V roli předsedy se mu podařilo dokončit proces rozšiřování směrem na jih. Ovšem celou Thornovu Komisi poznamenalo časté střídání komisařů, které v kombinaci se slabým vedením ještě více upevnilo pozici užší skupiny komisařů.

Komise v tomto období rovněž změnila sídlo (od roku 1970 byl Lucemburk nahrazen Brusel). Fungování EK značně poznamenal Lucemburský kompromis. Všichni předsedové se neúspěšně pokoušeli navrátit Komisi její vliv a roli na mezinárodní scéně. Předsednictví v období stagnace jsou z historické perspektivy i přes

dílejší úspěchy považována za slabá a celá Komise v institucionální hierarchii Společenství ustupuje do pozadí.¹⁵

Dle mého názoru jsou někdy zmínění předsedové EK posuzování příliš přísně, jelikož při tehdejší politické situaci a zjevném odporu zejména Francie poskytnout supranacionálnímu orgánu silnější pravomoci, bylo takřka nemožné vytvořit skutečně silnou Komisi. Ačkoliv určitou roli osobnost předsedy také sehrála, bylo hlavně třeba čekat na příznivější politické klima.

2.5 Obnova postavení EK

Etapa obnovy postavení EK započala nástupem Jacques Delorse v roce 1985. Delors měl za sebou dráhu poměrně úspěšného francouzského politika. Podporoval koncepci supranacionální politické unie prostřednictvím postupných kroků (funkcionalismus). Jeho první úkol spočíval v dokončení projektu společného trhu a vytvoření hospodářské unie a měnové unie, které měly nakonec směřovat k vytvoření politické unie. Jeho působení v čele Komise patřilo k nejdůležitějším v celé historii Evropských společenství. Během Delorsova předsednictví došlo k významným inovacím uvnitř ES i na mezinárodní politické scéně. Delorsova Komise iniciovala Jednotný evropský akt (JEA) v roce 1986, jímž se dokončilo budování jednotného evropského trhu. Na základě JEA se začalo poprvé v existenci ES hlasovat kvalifikovanou většinou, čímž se posílily rozhodovací kompetence Evropského parlamentu a Evropské komise na vrub členských zemí v hospodářské a sociální oblasti. Roku 1987 EK vytvořila tzv. „Delorovy“ balíky, jež inovovaly rozpočtovou politiku, společnou zemědělskou politiku a strukturální fondy. Po splnění nelehkého úkolu v podobě nezbytných reforem se Delorsovo úsilí upřelo směrem k sociální oblasti, a proto roku 1989 navrhla jeho Komise Sociální chartu. Velký důraz byl kladen zejména na sociální dialog. Od roku 1988 se za Delorsova přispění rozběhla kampaň za vytvoření Evropské měnové unie (EMU) a následně předseda EK podpořil i snahy Německa a Francie na vybudování politické unie. Veškeré jeho úsilí nakonec vyvrcholilo roku 1992, kdy byla podepsána Maastrichtská smlouva. Díky Delorově vedení začala být Komise vnímána jako motor evropské integrace zejména kvůli navrhování dalších integračních kroků a programů jednání. Delors také nechal vypracovat Bílé knihy, které obsahovaly výčet existujících nedostatků, a navrhovaly i

¹⁵ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 222-227. ISBN 80-7325-015-2.

možné způsoby jejich eliminace. Jacques Delors byl mimo jiné i skvělý vyjednávač a diplomat a působil jako arbitr sporů mezi členskými státy, což přinášelo Komisi ještě větší prestiž.¹⁶ Delors byl rovněž jedním z mála předsedů, kterým se podařilo vést Komisi ve více funkčních obdobích, kromě dvou řádných funkčních období (1985-1989, 1989-1993) zastával svou pozici ještě ve třetím časově omezeném mandátu, který trval však jen do roku 1995. V témže roce na jeho místo přichází Jacques Santer.¹⁷

Delorse lze považovat za nejlepšího předsedu, který stanul v čele Evropské komise. Jeho největší devizou byl rozhodně vyjednávací talent, který mu přinesl věhlas na mezinárodní politické scéně. A samozřejmě mu rovněž usnadnil prosazování zájmů Komise i celého Společenství. Právě v této vývojové etapě se podařilo Komisi navrátit zpět její vliv.

2.6 Vývoj po Maastrichtské smlouvě

Smlouva o Evropské unii (Maastrichtská smlouva) byla podepsána 7. února 1992 v Maastrichtu a v platnost vstoupila 1. listopadu 1993. Tato smlouva posunula Společenství směrem k supranacionálnímu útvaru, zahrnuje všechny tři pilíře a revidovala zakládající smlouvy (čteně smluv o EHS, ESUO a EURATOM). Přínosem bylo zavedení zásady subsidiarity, což znamená, že pokud postačí k dosažení cíle přijetí opatření na úrovni členských států, Evropská komise se nebude zapojovat. Navíc byla EK ustanovena garantem tohoto principu a stala se zodpovědnou za přezkoumávání všech přijatých legislativních aktů. Byla posílena i legitimita postavení EK, když tato smlouva podmínila její jmenování souhlasem v EP. Pro samotnou Komisi znamenala Maastrichtská smlouva návrat k nadnárodní roli v prvním pilíři a také zvýšila její účast na aktivitách druhého a třetího pilíře (Maastrichtský chrám - viz příloha IV). V oblastech Společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP), justice a vnitra (JaV) Smlouva o EU svěřila Komisi sice pouze omezenou pravomoc a rozhodující role náležela představitelům členských zemí. Ovšem monopol legislativní iniciativy na prvním pilíři Komisi zajišťoval dostatečný prostor k účinnému hájení zájmů společenství.¹⁸ Mezi neopomenutelné změny v rámci prvního pilíře se řadí potvrzení

¹⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Osobnosti EU - Jacques Delors* [online]. Velká encyklopedie EU. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2000. [cit. 27. prosince. 2009]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.muni.cz/EU/html/14.htm>>.

¹⁷ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 227-230. ISBN 80-7325-015-2.

¹⁸ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 125-139. ISBN 80-7325-015-2.

nároku členské země na jedno místo v Komisi, dále úprava funkčního období z původních čtyř let na pětiletý funkční mandát (kvůli souladu s volebním obdobím EP), možnost v rámci EK jmenovat jednoho nebo dva místopředsedy a úprava procedury ustavení Komise. Ustavovací proceduru lze shrnout do čtyř fází. V první fázi členské země nominují vzájemnou dohodou spojenou s konzultací s EP předsedu Komise, v druhé fázi členské vlády společně s předsedou nominují jednotlivé komisaře, ve třetí fázi je nutné, aby o budoucí Komisi jako celku hlasoval Evropský parlament, a v závěrečné fázi pokud je vyjádřen souhlas ze strany EP, je jmenována nová Komise.

Ovšem je nutné konstatovat, že Maastrichtská smlouva nakonec neznamenala reálné navýšení kompetencí pro Komisi. Navíc došlo v oblasti správy rozpočtu společenství, za kterou je Komise právně odpovědná, k navýšení tlaku ze strany členských zemí. Důvodem bylo, že Účetní dvůr se dostal na úroveň nejvýznamnějších institucí společenství a měl dozor nad veškerými financemi. Smlouva o EU dala též vzniknout novému orgánu zvanému Výbor regionů. Jedná se o konzultativní orgán pro potřeby Komise a Rady, jenž sdružoval zástupce regionálních a místních orgánů státní správy či samosprávy. K Smlouvě o EU jde v závěru říci, že sice znamenala posílení pozic pro instituce v prvním pilíři, ale spíše pak pro Evropský parlament než pro Komisi, čímž do určité míry vzrostlo napětí mezi těmito dvěma orgány zastávající zájmy společenství. Do budoucna se tak Evropská komise a EP stávají potenciálními rivaly pokoušející se získat větší pravomoci často na úkor toho druhého (př. snaha EP o získání pravomocí v oblasti legislativní iniciativy rovnou s pravomocemi národních parlamentů, což by fakticky znamenalo oslabení Komise v jejím iniciačním monopolu). Ovšem nejvíce posílena z Maastrichtské smlouvy vyšla Evropská rada, která zastřešila všechny tři pilíře, čímž se potvrdilo směřování společenství pod kontrolu členských zemí.¹⁹

Po Delorově odchodu se do čela dostává Jacques Santer, ovšem chybělo málo a tehdejší lucemburský premiér by v roce 1995 nestanul v čele Evropské komise, protože jak již bylo řečeno, po vstupu v platnost Smlouvy o EU se staly povinné pro volbu předsedy EK konzultace s Evropským parlamentem. Ten však vyjádřil Santerovi jen velmi slabou podporu, svůj názor EP změnil až po diskuzích s budoucími členy Komise. Nový předseda měl celkově velmi nesnadnou pozici, nastupoval po velmi pozitivně hodnoceném Delorovi a navíc musel na svou stranu získat i posílený Evropský

¹⁹ PLECHANOVÁ, B. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. s. 105-107. ISBN 80-246-0800-0.

parlament. Jeho prvním úkolem se stalo dovršení procesu severského rozšíření a s tím související otázky navýšení počtu komisařů. Rovněž vytvořil v rámci Komise tematické skupiny, které měly za cíl koordinovat podobná témata v rámci jednotlivých komisařů. Vzniklo tak pracovní seskupení pro vnější vztahy, kohezi, transevropské sítě, pro růst, konkurenceschopnost, volnou soutěž a zaměstnanost, pro informační společnost a rovnost příležitostí. Dále byl zahájen proces decentralizace, racionalizace a celkového zjednodušení vnitřních postupů EK. Rozběhly se také kampaně „Na prvním místě je občan“ a „Společně budujeme Evropu,“ jež měly orgány Evropské unie přivést blíže k občanům.²⁰ Santerova Komise vydala Agendu 2000. Tento významný dokument obsahoval sedm dílčích bodů. První bod se zabýval finančním rámcem rozpočtu Evropské unie pro období 2000-2006 včetně nákladů spojených s rozšířením. Druhý se zaměřil na společnou zemědělskou politiku a její reformu, třetí analyzoval strukturální fondy a zbylé body řešily otázku rozšiřování zejména pak hodnocení kandidátských zemí a návrhy na inovace v oblasti sdílených politik. V souvislosti s tím byl zaveden termín „Partnerství pro vstup“ (Accession Partnership), právě tato partnerství byla označena za hlavní prvek zesílené předvstupní strategie pro kandidátské země. Význam Agendy 2000 z hlediska celé evropské veřejné správy spočívá zejména ve zdůraznění potřeby flexibilněji reagovat na problémy, jež stojí před občany EU.²¹ Santer byl sice v porovnání s jeho předchůdcem méně ambiciózní, nicméně se mu podařilo vytvořit velmi výkonný úřad. Všechny jeho dílčí úspěchy ale zastínil skandál s nehospodárným financováním z roku 1999, který zapříčinil i jeho rezignaci. Santerova Komise tak získala smutné prvenství, protože se jednalo o jediný případ, kdy Komise byla nucena odstoupit. Celý skandál vypukl vydáním zprávy Účetního dvora, jež odhalila častý únik finančních prostředků a nehospodárnost v jejich užívání. Nedostatky byly zjištěny zejména v řízení vnitřní ochrany EK, nedostatečné zodpovědnosti komisařů za uskutečňované programy a někteří komisaři byli dokonce podezříváni z korupce. Opozice v EP se znovu zmobilizovala proti Santerovi a objevily se i hlasy žádající odvolání Komise. Santer se snažil situaci zklidnit tím, že požádal o vyslovení důvěry EP a vytvoření nezávislé komise, která by vše prošetřila. Vzniklá komise nezávislých

²⁰ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 230-232. ISBN 80-7325-015-2.

²¹ LACINA, K. *Evropská veřejná správa*. 1. vyd. Praha: EUPRESS, 2004. s. 10-11. ISBN 978-80-86754-10-9.

expertů však pochybení potvrdila. Evropská komise na to neprodleně reagovala a ve snaze předejít svému odvolání, podala kolektivní demisi.²²

Názory na Santerovu Komisi se různí. Například Jean-Baptiste Duzoselle ve své publikaci *Evropa a Evropané* uvádí, že Santera přiměly k rezignaci spíše než nesrovnalosti v hospodaření EK dva důvody. Jednak to, že předseda Komise na rozdíl od premiérů jednotlivých členských států, nedisponuje nutnými mocenskými pravomocemi k provedení obměny Komise. A druhým důvodem byl permanentně se zhoršující vztah mezi Evropskou komisí a Parlamentem. Navíc se veřejnost začala stavět zamítavě k narůstající bruselské byrokracii a za této situace bylo odstoupení Komise vynuceno velmi silným tlakem. Ačkoliv s určitým časovým odstupem se dá její demise chápat jako nepřiměřený krok. Například téměř žádná parlamentní vláda by se kvůli zmíněným nedostatkům v hospodaření necítila povinna odstoupit, nicméně tehdejší politické klima nedalo Santerovi na vybranou.²³ Já vnímám Santera jako schopného předsedu EK, který doplatil na nepříznivou politickou situaci. Ačkoliv nedokázal kontrolovat úřad do té míry, aby zabránil nevhodnému zacházení s finančními prostředky, jeho působení v čele EK s sebou přineslo zefektivnění celé instituce.

Santer byl nahrazen v roce 1999 španělským politikem Manuelem Marínem, který měl ovšem pouze prozatímní mandát, a v témže roce na místo předsedy EK nastoupil bývalý italský ministerský předseda Romano Prodi, který měl na rozdíl od svých předchůdců jiné výchozí podmínky. Důvodem bylo, že od 1. května 1999 vstoupila v platnost Amsterdamská smlouva, jež potvrdila silnější pravomoci předsedy. Prodi toho následně využil při sestavování své Komise, kdy intenzivně jednal o nových komisařích. Zavedl rovněž tzv. gentlemanskou dohodu, jež zaručovala odstoupení konkrétního komisaře dle potřeby. Tímto opatřením chtěl Prodi bojovat s následky skandálu předchozí Komise a navrátit tak zpět ztracenou důvěryhodnost.²⁴

Co se týká samotné Amsterdamské smlouvy, která sice zpřehlednila primární právo a provedla některé změny v pilířích, tak ta ovšem nereformovala instituce jako celek. Otázka flexibility evropských orgánů a jejich rozhodovacích mechanismů se

²² FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 230-232. ISBN 80-7325-015-2.

²³ DUROSELE, J. B. *Evropa a Evropané*. 1. vyd. Praha: Fortuna Print, 2002. s. 416. ISBN 80-7321-022-3.

²⁴ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 232-236. ISBN 80-7325-015-2.

nevyřešila, ačkoliv se to původně od Amsterodamské smlouvy očekávalo. Opomenutí reformy institucí ve zmíněné smlouvě znamenala zpomalení integračního procesu se státy střední a východní Evropy. Problém nastal, jelikož instituce EU nebyly schopny pojmout tak velký počet členů bez toho, aby byla negativně poznamenána akceschopnost celé institucionální struktury. Například problém neúměrného zvyšování počtu komisařů trápí EK dodnes.²⁵ K Amsterodamské smlouvě jde nakonec říci, že do postavení Komise zasáhla jen minimálně. Navíc odpovědnost Komise zůstala kolektivní, což znamená, že EP může vyslovit nedůvěru pouze Komisi jako celku. Z hlediska institucionální rovnováhy mezi Evropskou komisí a Evropským parlamentem, došlo opět k posílení spíše EP. Co se týká pilířového uspořádání EU, tak Komise mírně posílila v druhém a třetím pilíři. V oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky byl Komisi svěřen úkol asistenta Rady, jenž smí, pokud je však Radou o to EK požádána, navrhopvat kroky, které by byly prospěšné společnému cíli. Významnou změnou se stalo ustavení postu vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, což pro Komisi znamenalo určité oslabení.

Ostatní změny proběhly pouze nepřímo vlivem změn v kompetencích jiných institucí. Od uzavření jednání o Amsterodamské smlouvě začala platit dohoda, že počet komisařů se bude s dalším rozšířením zvyšovat, jelikož žádný stát nechtěl přijmout myšlenku, že nebude v Komisi zastoupen. Již krátce po Amsterdamu započaly přípravy mezivládní konference, která měla mimo jiné řešit velikost a způsob složení Komise.²⁶

Prodiho tedy čekal nelehký úkol v podobě řešení otázek rozšíření o země východní a střední Evropy a to zatím stále bez nutné institucionální reformy. Byly vyhotovovány pravidelné hodnotící zprávy. Komise se rovněž angažovala na přípravě mezivládní konference, která započala reformu institucionální struktury. Byla také podepsána Smlouva z Nice 26. února 2001, která vstoupila v platnost 1. února 2003. Reformovala Maastrichtskou smlouvu i Římské smlouvy. A konečně ustavila počet komisařů, který se po dovršení počtu dvacet sedm členů, se má snížit. A v konečném důsledku by měla mít Komise méně členů než je členských států. Jednotliví komisaři pak budou vybíráni na základě rotačního principu, který musí být rovný a splňovat všechny požadavky Rady, jež jednomyslně stanoví. Toto opatření má navrátit EK její

²⁵ DOČKAL, V., KANIOK, P. *Evropská unie tak akorát - praktický průvodce evropskou integrací*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. s. 42-43. ISBN 80-210-3846-2.

²⁶ PLECHANOVÁ, B. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. s. 154-155. ISBN 80-246-0800-0.

flexibilitu, ovšem zároveň s sebou nese i přerušení kontinuity ve vykonávání mandátu, což znamená, že kvůli rotačnímu principu se z funkce komisaře stane pouze post na jedno funkční období. Budou vyloučeny opakované nominace, které jsou ale vesměs vnímány jako pozitivní. Právě tento důsledek je často terčem kritiky, poněvadž se oslabí soudržnost Komise. A z dlouhodobého hlediska by mohl post člena Komise ztratit část své prestiže.²⁷

Prodiho Komise se kromě nelehké problematiky institucionální reformy také intenzivně zabývala reformováním samotné vnitřní struktury Komise, konkrétně reorganizací generálních ředitelství a vytvořením jednacního řádu Komise, včetně předpisů pro chování komisařů. V roce 2000 byla rovněž publikována tzv. Bílá kniha o reformě Komise, která obsahovala pět oddílů zabývajících se principy chování a etikou vystupování, stanovováním priorit, managementem lidských zdrojů, otázkami hospodaření a kontrolou vynakládaných prostředků. Za největší úspěch Prodiho Komise je považováno zdárné dokončení integračního procesu o státy východní a střední Evropy.²⁸

Romano Prodi své působení v čele Komise završil v listopadu 2004 a jeho nástupcem se stal Portugalec José Manuel Barroso. Jeho první funkční období trvalo do 31. října 2009. Svůj mandát obhájil a v čele Komise by měl stát ještě dalších pět let. Nový předseda rozhodně není v silné pozici vůči ostatním institucím. Zajímavostí je, že Barroso původně nebyl vůbec pokládán za favorita, jeho první zvolení v roce 2004 bylo výsledkem kompromisu, poté co dva předchozí uchazeči o funkci byli odmítnuti, jelikož by zřejmě nezískali silný mandát. Již při slyšení před EP na podzim 2004, kdy Barroso představil svůj tým, se objevily první problémy, EP požadoval výměnu italského kandidáta Rocca Buttigliona. Důvodem byly jeho kontroverzní názory. Ačkoliv se Barroso změnám zprvu bránil, nakonec Parlamentu vyhověl. Barrosova Komise se přesto (nebo právě proto) dostala do oslabené pozice ještě před svým nástupem do funkce.²⁹ Na základě ustanovení Smlouvy z Nice došlo od roku 2005 k inovaci složení Komise. Každá členská země od této doby nominuje jednoho kandidáta (předtím měly velké státy po 2 komisařích). V praxi se začal tento princip uplatňovat už od listopadu 2004, kdy začalo funkční období nové Komise. Od tohoto data se Komise skládala z 25

²⁷ PLECHANOVÁ, B. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. s. 207-211. ISBN 80-246-0800-0.

²⁸ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 232-236. ISBN 80-7325-015-2.

²⁹ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 94. ISBN 978-80-7201-682-2.

členů. S rozšířením EU o dva nové státy v roce 2007 se počet komisařů navýšil na 27 členů včetně předsedy. Barroso se tak musel vyrovnávat stejně jako jeho předchůdci s neúměrným zvyšováním počtu komisařů.³⁰ Jeho Komise se v období 2004-2005 zaměřila na naplnění základních ekonomických a sociálních cílů obsažených v Lisabonské strategii. Dále se musela vypořádat s příchodem hospodářské a finanční krize. Byly rovněž schváleny důležité právní předpisy týkající se jednotného trhu, například posílením práv cestujících v dopravě, snížením sazeb za mobilní telefony či ulehčením přeshraničních plateb. Komise také zjednodušila legislativu EU, když iniciovala zrušení téměř 10 % zbytečných předpisů a snížila administrativní zátěž v podnikání zvláště pro malé a střední podniky. Barrosův tým dlouhodobě prosazoval významné změny v postoji EU ke změnám klimatu a energetice. Velmi intenzivně se pak Komise zapojovala při procesu ratifikace Lisabonské smlouvy, která má zlepšit flexibilitu celé Evropské unie.³¹

Podle mne se Barroso zhostil funkce předsedy Komise při současném rozložení sil v institucionální struktuře EU poměrně dobře, nicméně si zároveň myslím, že v oblasti eliminace zbytečných předpisů je pokles 10 % stále málo. A v porovnání s jeho plány na zjednodušení legislativy EU při vstupu do funkce se dá říci, že stojí teprve na startovní čáře řešení tohoto složitého problému, s kterým se EU dlouhodobě potýká. Pozitivně hodnotím také Barrosovu schopnost adaptovat se na vzniklou situaci, jelikož v jeho prvním funkčním období se musel vyrovnat s mnoha nečekanými a závažnými problémy, jako byla například nutnost zaujmout stanovisko a následně řešit důsledky finanční krize. Barrosovo dosavadní působení v čele Komise bych tedy označila za vcelku úspěšné, ale pokud bude chtít být zapsán do historie jako skutečně silný předseda EK, musí být ve svém druhém funkčním období v mnoha svých cílech o dost ambicióznější než dosud.

³⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *Evropská komise* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech. [cit. 11. ledna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/110/sekce/organizace-evropske-komise/>>.

³¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Výsledky práce Komise za roky 2004-2009* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 28. 05. 2009. [cit. 11. ledna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/aktuality-z-eu-kveten-2009/vysledky-prace-komise-za-roky-2004-2009/1001774/53336/>>.

3 Složení Evropské komise

3.1 Předseda EK

Předseda stojí v čele Komise. Jedná se o jeden z nejdůležitějších postů v celé Evropské unii, tudíž je nominaci předsedy vždy věnována velká pozornost. Na tuto funkci je vybíráno z uchazečů dle politické dohody na základě rotačního principu, který zohledňuje velikost státu (střídání reprezentantů z malých a velkých členských zemí). Zároveň platí, že každá členská země má právo veta. Od platnosti Amsterodamské smlouvy musí být navíc dohodnutý kandidát následně schválen i Evropským parlamentem. Tudíž je nezbytností, aby byl vybrán uchazeč, který dokáže získat všestrannou podporu. Tato smlouva předsedovi také umožnila být nejen informován o nominovaných komisařích, ale rovněž se intenzivně podílet a snažit se o společnou dohodu s členskými státy. Předseda poté přiděluje nominovaným kandidátům na komisaře resorty. Předsednický mandát je pětiletý a již neplatí pravidlo jako v případě EHS, že musí být v polovině svého funkčního období potvrzován. Předsedovi Komise je nápomocno 5 místopředsedů, kteří jsou jím jmenováni z jednotlivých členů Komise na základě souhlasu kolegia. Funkce místopředsedy má jen symbolický význam, slouží spíše k rozlišení významnějších komisařů. Smlouva z Nice navíc svěřila předsedovi ještě silnější pravomoci, jež upevnili jeho pozici vůči ostatním komisařům, když bylo určeno, že Komise vykonává činnost pod politickým vedením předsedy, který tak vytváří priority a program instituce. Plní rovněž úlohu reprezentanta EK ve styku s ostatními institucemi Evropské unie. Jeho pozice mu rovněž zaručuje i členství v Evropské radě. Osobnost předsedy značně ovlivňuje celou Komisi a síla jeho pozice je determinována osobními charakteristikami včetně schopností získat pro své cíle podporu u členských zemí. Jeho diplomatické schopnosti představují jediný způsob, jak prosadit svou politiku. Z historického hlediska jsou za nejsilnější předsedy označováni Walter Hallstein a Jacques Delors.³²

3.2 Komisaři

Při vybírání členů Komise hrají důležitou roli politické reprezentace členských států, jež formálně nominují budoucí komisaře. Proces jmenování lze shrnout do tří částí. V první zasedne Rada na úrovni hlav členských států a kvalifikovanou většinou

³² FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 236-238. ISBN 80-7325-015-2.

rozhodne o osobě, která by měla být jmenována za předsedu EK. Tento kandidát musí následně získat i souhlas EP. V druhé fázi po konzultaci s nominovaným předsedou je opět kvalifikovanou většinou přijat seznam kandidátů na post komisaře (jednotliví komisaři nominováni členskými státy). Ve třetí a poslední fázi, když vznikne shoda na složení Komise v Radě, se volba přesouvá do Parlamentu, jenž následně hlasuje o EK jako celku (nikoliv o jednotlivcích).³³ Evropský parlament si na tomto svém právu velmi zakládá a maximálně jej využívá. Ustálilo se dokonce pravidlo, které ale není ve smlouvách stanoveno, že jsou pořádána veřejná slyšení v kombinaci s podrobným dotazováním, při nichž poslanci EP zjišťují odborné i osobní předpoklady kandidátů pro výkon funkce. Komisaři se tohoto zkoumání účastní, jelikož v opačném případě by mohl EP blokovat zvolení nové Komise. Když je EK jmenována, může začít předseda s udělováním jednotlivých resortů a s ním spojených kompetencí. Přerozdělování resortů probíhá i s ohledem na preference členských zemí. Mezi významné resorty se řadí zemědělství, vnitřní trh, rozpočet, zahraničí, vnější vztahy, rozšíření či energetika. Mandát komisaře je pětiletý.³⁴

Každý z komisařů rovněž disponuje vlastním kabinetem, jenž se zabývá politickými aspekty, a funguje jako poradní kolegium pro komisaře. Velikost kabinetů se může lišit, ovšem EU z toho hradí náklady pouze pro šest osob. Platí rovněž podmínka, že minimálně jeden člen kabinetu musí mít jinou národnost než komisař (důsledek Prodiho reformního úsilí uvnitř Komise). Význam kabinetu je markantní například při jednání se zájmovými skupinami, z tohoto hlediska je můžeme označit i za jakési „filtry“ požadavků nátlakových skupin. V čele kabinetu je vedoucí (Chef de cabinets). Ten má právo účastnit se jednání kolegia a v případě, že je vyzván předsedou Komise, má za úkol obhájit názor chybějícího komisaře.

*Uvádějí se čtyři hlavní úkoly kabinetu:*³⁵

- asistence komisaři v oblasti, pod kterou spadá jeho resort,
- pomoc při realizaci politické strategie komisaře, tvorba politické image,
- vyřizování administrativy,
- udržování kontaktů s členskými státy.

³³ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 99. ISBN 978-80-7201-682-2.

³⁴ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 237-242. ISBN 80-7325-015-2.

³⁵ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 237-243. ISBN 80-7325-015-2.

Kabinet projednává dva dny před zasedáním EK s ostatními šefy kabinetů dílčí body programu. Pokud se vytvoří všeobecná shoda mezi představiteli kabinetů, předložený návrh je obvykle komisaři přijat bez jednání. Bez projednání komisaři lze přijmout i písemný návrh, ale pouze pokud ho kladně doporučí generální sekretariát.³⁶

Mandát komisaře: Podmínkou pro výkon funkce komisaře je celková způsobilost a záruka nezávislosti. Jednotliví komisaři nesmí hájit zájmy členské země, která je nominovala, tudíž od ní nemohou přijímat ani žádné instrukce. Musí výhradně chránit zájmy Společenství. Rovněž není možné, aby se během výkonu svého mandátu věnovali jiné výdělečné činnosti nebo volené funkci. Komisaři skládají slavnostní přísahu před Evropským soudním dvorem na jeho zvláštním zasedání. Ovšem deklarovaná naprostá nezávislost se v praxi striktně nevyžaduje. Jelikož komisař jen těžko zpřetrhá vazby na své politické či národnostní pozadí, ba se to dokonce nedoporučuje, protože komisař během svého působení v EK může být pro svou zemi dobrým informačním kanálem. A ačkoliv nesmí prosazovat zájmy své země, lze s ohledem na hladké působení Komise, přednést stanoviska svého státu na zasedáních, na základě čehož EK snadno odvodí, který návrh bude průchozí a který nikoliv. Z uvedeného vyplývá, že pokud se nenaruší kolektivní duch Komise prosazováním zájmů jednotlivců, lze připustit do jisté míry provázanost člena EK a státu, kterým byl nominován.³⁷

Komise jako celek má za povinnost odstoupit, pokud jí Parlament vysloví nedůvěru. Jednotliví komisaři mohou přijít o svůj post několika způsoby. Existuje zde možnost dobrovolné rezignace, dále pak mandát zaniká smrtí člena Komise, či na návrh Rady nebo samotné Komise může být komisař nedobrovolně odvolán Evropským soudním dvorem (ESD), pokud dojde k tomu, že již nesplňuje podmínky pro výkon mandátu nebo v případě závažného provinění. Komisař je také nucen odstoupit za předpokladu, že jej k tomu vyzve předseda se souhlasem kolegia komisařů. S výjimkou odvolání z důvodu závažného provinění a smrti, zůstávají komisaři ve své funkci, dokud nejsou nahrazeni. Rada musí kvalifikovanou většinou zvolit náhradního komisaře, který má mandát do konce funkčního období. V tomto případě již není vyžadován souhlas Parlamentu. Ovšem pokud skončí samotný předseda, postup musí být standardní.

³⁶ TÝČ, V. *Úvod do mezinárodního a evropského práva*. 1. vyd. Brno, Masarykova univerzita, 2007, s. 38. ISBN 978-90-210-4253-7.

³⁷ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 95-102. ISBN 978-80-7201-682-2.

V současnosti je Komise tvořena 27 členy a platí, že z každé členské země je nominován jeden komisař (dříve měly velké členské státy po dvou). Ovšem již dlouhodobě se plánuje omezení počtu komisařů z důvodu neúměrného narůstání počtu členů, což se negativně odráží na akceschopnosti instituce.

4 Organizace a fungování Komise

4.1 Vnitřní organizace Komise

S výjimkou předsedy dostávají všichni členové Komise portfolio (resort). Jedná se o oblast, za níž jsou zodpovědní. Ressorty se nevymezují dopředu, některá jsou tradiční (zemědělství, životní prostředí, rozpočet), další jsou tvořena ad hoc. V rámci svého resortu komisař vede jedno či více generálních ředitelství. Všechna portfolia ovšem nejsou stejně prestižní či významná. Státy se proto snaží pro svého kandidáta získat co nejzajímavější portfolio a s ohledem na zvyšující se počet členů Komise často vznikaly uměle vytvořená portfolia. Toto se samozřejmě neblaze projevilo na efektivitě práce celé instituce. Kolegium komisařů se musí opřít o podporu administrativy. V EU je Komise rozhodně největším zaměstnavatelem. Dnes již zaměstnává přes 26 000 osob. Může se to zdát jako vysoké číslo, ale ve skutečnosti má v průměru téměř stejně zaměstnanců jako národní ministerstvo.³⁸

Vnitřní organizaci Komise lze členit na:

Vertikálně působící úřady

Generální ředitelství (DG - Directorate General): Aparát Komise je členěn na Generální ředitelství (DG- Directorate General). DG mají na starost administrativní a technické zabezpečení realizace jednotlivých politik, rovněž představují největší část evropské administrativy. Dělení Generálních ředitelství do jisté míry připomíná rozdělení vládních orgánů. Samotné DG se ještě dále vnitřně dělí na 3-4 ředitelství. A tato ředitelství se dále člení na divize. Jedno Generální ředitelství má většinou kolem 400 osob. K největším DG patří personální a administrativní.³⁹ Komise dělí dále tyto své útvary na čtyři skupiny: politiky, vnější vztahy, obecné služby, vnitřní služby.⁴⁰

- a) **Politiky:** Daně a cla, Energie a doprava, Hospodářská soutěž, Hospodářské a finanční věci, Informační společnost a média, Podniky a průmysl, Regionální politika, Námořní záležitosti a rybolov, Společné výzkumné středisko, Spravedlnost, svoboda a bezpečnost, Vnitřní trh a služby, Výkonné agentury,

³⁸ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 95-103. ISBN 978-80-7201-682-2.

³⁹ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 242-247. ISBN 80-7325-015-2.

⁴⁰ *Ve službách evropských občanů*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2006. s. 6. ISBN 92-894-9491-3.

Výzkum, Vzdělávání a kultura, Zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti, Zdraví a spotřebitelé, Zemědělství a rozvoj venkova, Životní prostředí,

- b) **Vnější vztahy:** Obchod, Rozšíření, Rozvoj, Humanitární pomoc, Úřad pro spolupráci a pomoc EuropeAid, Vnější vztahy,
- c) **Obecné služby:** Eurostat, Evropský úřad pro boj proti podvodům, Generální sekretariát, Komunikace, Úřad pro úřední tisky,
- d) **Vnitřní služby:** Informatika, Infrastruktura a logistika - Brusel, Infrastruktura a logistika - Lucemburk, Inspektor ochrany údajů Evropské komise, Personál a administrativa, Právní služba, Překlady, Rozpočet, Skupina ekonomických poradců Komise, Tlumočení, Úřad pro správu a vyplácení individuálních nároků, Útvar interního auditu.

Horizontálně působící úřady

Kromě vertikální struktury DG existuje ještě horizontální struktura Evropské komise. Jedná se o úřady, jež prostupují jednotlivá generální ředitelství. Spadá sem např. právní služba, jejíž existence je nezbytná kvůli souladu návrhů DG se smlouvami, dále pak úřad mluvčího, statistický úřad a generální sekretariát Evropské komise.

Generální sekretariát Komise: plní potřeby kolegia (zajišťovat schůzky komisařů, kabinetů a ředitelů), udržuje kontakty s dalšími orgány EU, udržuje informovanost mezi jednotlivými DG, sleduje naplňování všech povinných procedur a nezbytných konzultací. Struktura je podobná vnitřnímu členění GŘ.

Tlumočnický a překladatelský servis: Plní velmi důležitou funkci vzhledem k mnohojazyčnému prostředí. Jedná se o jeden z největších úřadů v rámci Komise. Multilingvistické prostředí Komise způsobuje časové prodlevy a většinou ovlivňuje i personální složení administrativy.

Zaměstnanci administrativního aparátu Komise se člení v rámci zaměstnaneckých kategorií (značeny písmeny A, B, CD, LA): A- ředitelé GŘ, nejkvalifikovanější a nejstarší pracovníci Komise, B- řídicí administrativa sekretariátů a archivních jednotek, C- úřednický personál a sekretářky, D-(pomocný personál a LA-tlumočníci a překladatelé.⁴¹

⁴¹ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 242-247. ISBN 80-7325-015-2.

Sídlo Komise se nachází v belgickém hlavním městě Bruselu, ovšem kanceláře EK se nacházejí i v Lucembursku. Zastoupení a delegace Komise se vyskytují i v mnoha dalších hlavních městech na světě.⁴²

Obr. č. 1- Budova Berlaymont - sídlo EK⁴³



4.2 Proces rozhodování EK

Evropská komise dodržuje principy kolegiality a nezávislosti, čímž by se mělo zajistit rozhodování bez vlivu členských států či jiných orgánů Evropské unie. EK přijímá jednací řád, na základě něhož pak jedná. Hierarchické struktury Komise odpovídá i příprava rozhodnutí a následné schvalování. Nejprve je návrh legislativního předpisu, který je ovlivněn řadou faktorů (např. legislativním programem Komise, aktuálním vývojem, lobbováním zájmových skupin). Dále je tato pracovní verze legislativního předpisu velice podrobně projednávána a připomínkována subjekty mimo EK. Vše je připravováno v rámci příslušné divize a ta vzniklé návrhy postupuje výše DG a kabinetu odpovědného člena Komise. Veškeré legislativní předpisy jsou následně předjednány na obvyklých schůzkách vedoucími kabinetů. Tito vedoucí po diskuzi rozčlení návrhy do kategorií A (bez diskuze v kolegiu, pouze formální schválení), B (nutné projednat komisaři). Konečná schvalovací fáze probíhá na zasedání Komise, které se koná každý týden. Jednání je neveřejné, ale pořizuje se z něj zápis, jenž je následně přístupný veřejnosti. Při hlasování má každý člen Komise včetně předsedy jeden hlas a rozhoduje se prostou většinou, ovšem vždy je snaha o dosažení konsensu.

⁴² DUŠEK, J. *Historie a organizace Evropské unie*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. s. 139. ISBN 978-86708-324.

⁴³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Evropská komise* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech. [cit. 11. ledna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/91/sekce/evropska-komise/>>.

Jelikož platí zásada kolegiality, musí i členové, kteří hlasovali proti schválenému rozhodnutí, stát za tímto rozhodnutím.

Vzhledem k velkému množství administrativních či technických rozhodnutí, jež je třeba přijmout, a časové náročnosti standardního postupu, vytvořily se zjednodušené postupy pro schvalování rozhodnutí Komisí:⁴⁴

- písemný postup: Návrh rozhodnutí je rozeslán členům Komise v písemné formě a v případě, že do určené lhůty nenavrhnou změny či nepožadují přesun návrhu na řádné zasedání, je návrh automaticky přijat,
- zmocnění komisaře: Za předpokladu dodržení principu sborové odpovědnosti smí EK zmocnit jednoho či více svých členů, aby přijímali řídicí nebo správní rozhodnutí. Tento akt má následně stejnou sílu i náležitosti, jako by byl přijat celou Komisí,
- přenesení pravomoci: Při obdobném postupu jako při zmocnění komisaře lze přenést pravomoc rozhodnout jejím jménem i na generálního ředitele či jiné vysoké úředníky.

⁴⁴ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 106-107. ISBN 978-80-7201-682-2.

5 Právomoci EK a vliv na členské státy

Právomoci Komise jsou právně zakotveny v čl. 211 SES. EK zde byly svěřeny v porovnání s jinými orgány EU velmi široké pravomoci. Její úloha v institucionální struktuře je kombinovaná, neboť musí vykonávat komplexní činnosti zahrnující ochranu zájmů Společenství, reprezentaci Evropské Unie na mezinárodní scéně, úlohu iniciátora legislativy a výkonného orgánu EU. Zastává také funkci prostředníka mezi členskými zeměmi a Společenstvím.⁴⁵

5.1 Iniciační monopol Komise a určování priorit EU

Role legislativního iniciátora přinesla Komisi určitou nezastupitelnost v institucionálním systému EU. „Právo iniciativy“ učinilo Komisi zodpovědnou za vytváření návrhů nových právních předpisů EU, které předkládá Parlamentu a Radě. Cílem těchto návrhů musí být výhradně ochrana zájmů Unie a jejích občanů, v žádném případě pak jednotlivých zemí nebo průmyslových odvětví. To činí z Komise garanta nezávislého a komplexního pohledu na potřeby EU.⁴⁶ Právo na legislativní iniciativu zaručuje možnost určit, jestli bude návrh podán či ne, jaké oblasti, čeho a koho se bude dotýkat, v jakém čase a podobě bude navrhnout. Rada má zase možnost, aby prostou většinou zažádala EK o přezkoumání jejich návrhů, po Maastrichtu získal toto právo i Evropský parlament. Ovšem Komise není povinna se podněty od těchto orgánů řídit, pouze je má brát v úvahu. V praxi ale Komise zohledňuje mnoho hledisek a musí respektovat i názory Rady a EP, členských zemí, nátlakových skupin a veřejnosti. V opačném případě by totiž její návrhy neměly příliš velké šance na schválení. Komise se snaží vždy reagovat na aktuální problémy, kterým Unie musí čelit, dále pak na hospodářský, sociální a politický vývoj v EU i ve světě. Na základě toho musí Komise ES přijímat s velkou pečlivostí podněty od zájmových skupin, členských států, EP, Rady i veřejnosti. Získané podněty následně vyhodnotí a připraví z nich odpovídající legislativní návrhy. V souvislosti se snahou Komise o zachování kontinuity jsou předkládány roční legislativní programy, které určují priority. Ovšem i tento roční legislativní program musí být koordinován s ostatními programy (např. předložené záměry zemí předsedajících Radě). Kromě obsahových náležitostí musí program splňovat i náležitosti formálního charakteru, jako je například odůvodnění z hlediska

⁴⁵ PITROVÁ, M. *Institucionální struktura Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 1999. s. 48-49. ISBN 80-210-2237-X.

⁴⁶ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 248-249. ISBN 80-7325-015-2.

zásad subsidiarity a proporcionality, nesmí chybět ani odhad finančních nákladů realizace daného návrhu a jejich pokrytí. Ovšem legislativní rámec Unie je často kritizován pro svou složitost, proto si předseda Barroso vytkl za jeden svůj cíl i zjednodušení celého procesu díky spojení vybraných návrhů do jednoho, čímž by se zmenšil počet celkových návrhů.⁴⁷ O přípravě návrhu v rámci Komise již bylo pojednáno v oddílu 4.2 Proces rozhodování EK.

Evropská Komise dále běžně předkládá doporučení a stanoviska v podobě tzv. zelených a bílých knih, na základě nichž prezentuje svůj postoj k dané problematice. Ovšem tyto dokumenty se stávají právně závaznými, pouze pokud je schválí Rada.⁴⁸

Samotný termín zelené knihy označuje diskusní dokumenty publikované EK. Týkají se určité oblasti politiky a jsou určeny zúčastněným stranám, především pak organizacím a jednotlivcům, jež jsou tímto vybídnuti k zapojení se do procesu konzultace a debaty. V některých případech se stanou i podnětem pro vznik bílé knihy. Frekvence vydávání je zhruba 10 zelených knih ročně.⁴⁹ Jako příklad lze uvést *Zelenou knihu o Evropské občanské iniciativě*. Cílem tohoto dokumentu je vyvolání diskuze o praktických otázkách zavedení občanské iniciativy. Tento nový institucionální nástroj s sebou přináší Lisabonská smlouva a dává možnost občanům EU (nejméně však 1 milionu, pocházející z podstatné části zemí Unie), aby vyzvali Komisi k předložení návrhu, jenž by dle mínění těchto občanů byl nezbytný k přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv. Tímto opatřením se má posílit demokratický duch Unie, ovšem řada otázek zůstává otevřena, proto Komise vydala zmíněnou zelenou knihu, aby vyřešila právní, administrativní i praktické problémy.⁵⁰

Vydávání zelených knih lze jednoznačně hodnotit pozitivně, jelikož dává Komisi zpětnou vazbu od občanů, umožňuje také využívání kreativních nápadů od organizací a jednotlivců. Zvláště v případě Evropské občanské iniciativy jsou připomínky od občanů Unie, kvůli jejichž zapojení do iniciačního procesu tento nástroj vůbec vzniká, zcela nezbytné. Institut občanské iniciativy je dále významný zejména

⁴⁷ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 111-122. ISBN 978-80-7201-682-2.

⁴⁸ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 248-249. ISBN 80-7325-015-2.

⁴⁹ *Zelené a bílé knihy* [online]. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce. [cit. 6. března. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/win/legislativa/pravo-eu/uredni-vestnik-eu/zelene_knihy/?serazeni=oznac_cj&smer=ses&vynechat=91&pocet=15>.

⁵⁰ *Zelená kniha o Evropské občanské iniciativě* [online]. Brusel: Evropská unie, 2009. [cit. 7. března. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0622:FIN:CS:PDF>>.

díky tomu, že vzniká poměrně úzká vazba mezi Komisí a občany EU, kteří se prostřednictvím EK mohou stát sami iniciátory legislativy.

Pod pojmem bílé knihy jsou chápány dokumenty, jež obsahují návrhy na činnost Společenství v dané oblasti. Navazují na zelené knihy, ale na rozdíl od nich již obsahují oficiální návrhy pro určité oblasti politiky. Napomáhají jejich rozvoji a podněcují proces konzultace na Evropské úrovni. Komise většinou vydává 2 bílé knihy ročně.⁵¹ Zde jako příklad může posloužit bílá kniha z roku 2009 nesoucí název Přizpůsobení se změně klimatu: směřování k evropskému akčnímu rámci. Tato koncepce předkládá rámec pro snížení zranitelnosti EU vůči dopadům změny klimatu. Navazuje na zelenou knihu z roku 2007 „Přizpůsobení se změně klimatu v Evropě.“ Jako řešení vzniklé klimatické situace se v bílé knize navrhuje investice do tzv. zelených produktů, zvyšování odolnosti zemědělství a lesů, biologické rozmanitosti a ekosystémů, ale také např. posílení konkurenceschopnosti ekonomiky celé EU. Rozebrány jsou zde i způsoby financování či partnerství s členskými státy. Celý tento dokument je výsledkem široké diskuse a vědeckých výzkumů. Práce Komise ovšem tímto zdaleka nekončí, dále je povinna sledovat a vyhodnocovat zahajovací fázi akčního rámce identifikovaného v této bílé knize, aby mohl být naplněn cíl rozvinout od roku 2013 komplexní strategii přizpůsobování.⁵²

Co se týká pilířové struktury Evropské unie, Komise má iniciační monopol v prvním pilíři. Tímto primátem byla jen potvrzena funkce EK jako „motoru“ Společenství. S členskými zeměmi se Komise ES dělí o iniciační roli v druhém a třetím pilíři, zde má Komise „plně zapojené postavení“ (čl. J. 9 a K. 4. 2 Smlouvy o EU), ovšem i přesto jsou zde její pravomoci o poznání slabší a její úloha by se dala označit spíše jako poradní.⁵³

Existují i výjimečné případy, kdy je EK oprávněna přijímat legislativu zcela samostatně. To znamená bez přispění ostatních institucí EU. Do této kategorie spadá vydávání rozhodnutí či směrnic, jež jsou nepostradatelné pro plnění podmínek SES v oblasti podniků veřejného práva (čl. 86 odst. 3 SES) a nařízení stanovující podobu práva setrvat na území členského státu po ukončení pracovního poměru v rámci volného

⁵¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Zelené a bílé knihy* [online]. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce. [cit. 6. března. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/win/legislativa/pravo-eu/uredni-vestnik-eu/zelene_knihy/?serazeni=oznac_cj&smer=ses&vynechat=91&pocet=15>.

⁵² *Bílá kniha Přizpůsobení se změně klimatu: směřování k evropskému akčnímu rámci* [online]. Brusel: Evropská unie, 2009. [cit. 7. března. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0147:FIN:CS:PDF>>.

⁵³ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 249. ISBN 80-7325-015-2.

pohybu pracovníků (čl. 39 odst. 3 SES). Celkový počet tímto způsobem přijatých legislativních aktů je ale zanedbatelný. Příčinou je i nelibost ze strany členských zemí, které se tuto výsadu Komise snažily zpochybnit záminkou, že hlavním orgánem pro přijímání legislativy má být Rada. A zmíněná pravomoc EK tuto institucionální rovnováhu narušuje. Soudní dvůr ovšem jejich argumentaci odmítl.

Rada a v ní zastoupené členské státy obecně nenechávají v legislativním procesu Komisi zcela volnou ruku, a to dokonce ani v delegovaných legislativních pravomocích. Příkladem jsou sekundární právní předpisy, kde Komise vydává sice o mnoho více nařízení a směrnic (jedná se většinou o dokumenty technického charakteru z oblasti zemědělství či hospodářské soutěže) než Rada, ale podléhá přitom kontrole od systému výborů, který se nazývá též komitologie.⁵⁴ Komitologie je tedy souborné označení výborů, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ní delegovala.⁵⁵ Má za úkol kontrolu implementace předpisů a je jakýmsi zástupcem členských států, jež hájí jejich zájmy při legislativním procesu. Rozděleny jsou do tří skupin dle míry omezení, které kladou na EK. Konkrétně se jedná o výbory řídicí (jejich zamítavé stanovisko znamená, že Komise odloží platnost předpisu), poradní (Komise je povinna před vydáním legislativního předpisu získat stanovisko tohoto výboru) a regulativní (zamítavé stanovisko z tohoto výboru může vést až k přehodnocení předpisu). Komise je proto nucena s těmito výbory velice úzce spolupracovat a vyvíjet maximální snahu o dosažení konsensu při přijímání delegovaných legislativních aktů. Komitologie je často napadána pro svou netransparentnost. Největším odpůrcem tohoto systému je Parlament, který by raději tento mezičlánek zrušil, a delegované pravomoci nechal pouze na Komisi, která může být na rozdíl od zmíněného systému komitologie kontrolována žalobou na neplatnost či skrz politickou odpovědnost Komise Parlamentu.⁵⁶

5.2 Řízení a provádění politik EU

Ačkoliv je Komise často přirovnávána k „vládě EU“, její skutečné výkonné pravomoci rozhodně nejsou srovnatelné s pravomocemi, kterými běžně disponují národní vlády ve vnitrostátních politických a právních systémech. V praxi jsou za

⁵⁴ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámeček Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 114-115. ISBN 978-80-7201-682-2.

⁵⁵ KRUTÍLEK, O., KUCHYŇKOVÁ, P. *Monitoring evropské legislativy 2004 - 2005*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. s. 394. ISBN 80-7325-073-X.

⁵⁶ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámeček Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 114-115. ISBN 978-80-7201-682-2.

provádění většiny politik zodpovědné administrativy členských zemí, jako například v případě intervenčních fondů v oblasti zemědělství či při vymáhání společného celního tarifu Společenství. EK je ovšem ponechána možnost kontroly včetně možnosti uložení sankcí. Komise má vlastní rozhodovací pravomoc v rozpočtové oblasti. Každoročně navrhuje v rámci jistých finančních limitů rozpočet (čl. 273 odst. 2 SES). Pokud je schválen, přechází na EK odpovědnost za jeho implementaci. Nejvíce prostředků je vynakládáno na udržitelný rozvoj, v předchozích letech největší sumu finančních prostředků spotřebovávalo zemědělství a regionální rozvoj. Komise rovněž spravuje fondy, ze kterých jsou výdaje financovány. Pro období 2007 – 2013 došlo k reorganizaci fondů, v oblasti zemědělství se to týká Evropského zemědělského záručního fondu (EAGF) a Evropského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD). U regionální politiky se jedná o Evropský sociální fond (ESF), Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a Fond soudržnosti. Komise každoročně 1. března předloží ostatním institucím závěrečné vyúčtování operací prováděných v rámci rozpočtu za předchozí rok.⁵⁷

Komise musí řídit také politiky schválené Parlamentem a Radou, např. již zmíněná společná zemědělská politika. Dalším příkladem je politika hospodářské soutěže, kdy má EK právo povolit nebo zakázat fúze společností, sleduje kartely. Komise musí také dohlížet na to, aby státy EU nepodporovaly svá průmyslová odvětví způsobem, který by narušoval hospodářskou soutěž. Mezi programy, které Komise řídí, patří Interreg a Urban (vytváření příhraničních partnerství mezi regiony a pomoc při obnově upadajících městských oblastí) a také program Erasmus (celoevropské výměny studentů).⁵⁸

5.3 Vymáhání evropského práva

Evropská komise se často označuje jako „strážkyně smluv.“ To znamená, že tato instituce společně se Soudním dvorem zodpovídá za správné provádění práva Evropské Unie ve všech členských zemích. Její úkol konkrétně spočívá v dohledu a zajišťování správné aplikace legislativy Unie, včetně kontroly jejich následného dodržování. V případě zjištění, že některý ze států porušuje závazky vyplývající ze Smlouvy, Komise podnikne kroky směřující k nápravě. Jednak v podobě právních procedur u

⁵⁷ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámeček Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 120-121. ISBN 978-80-7201-682-2.

⁵⁸ PALÁČEK, M. *Základní dokumenty Evropské unie*. 1. vyd. Český Těšín: Poradce, s. r. o., 2005. s. 31-33. ISBN 80-7365-071-1.

Soudního dvora, případně za určitých okolností může sama Komise jednotlivcům, firmám i organizacím uložit pokutu za porušení zákonů daných Smlouvami. Ovšem tyto subjekty mají následně právo odvolat se k Soudnímu dvoru.⁵⁹

Postup Komise se v těchto případech skládá ze tří kroků. Nejprve EK zahajuje proces zvaný „řízení o porušení Smlouvy“. Vládě dané země (v případě porušení ze strany členského státu) zašle oficiální dopis, v němž vysvětluje, proč se domnívá, že došlo k porušení práva EU, a stanoví lhůtu, ve které jí má daná země poslat podrobnou odpověď. Většina případů je způsobena pouze nedopatřením nebo snahou členské země získat časový odklad při zavádění odsouhlasených opatření, takže samotné formální upozornění stačí k vyřešení zjištěných nesrovnalostí. Pokud ale ani na základě řízení nedojde k nápravě, Komise je povinna záležitost předat Soudnímu dvoru, jenž má právo uvalit sankce. Rozsudky Soudního dvora jsou závazné jak pro členské země, tak pro instituce Evropské unie.⁶⁰

Jako příklad působení Komise v této oblasti se dá použít poměrně značně medializovaná kauza dětské pleny, v níž šlo o zahájení řízení s ČR kvůli snížené dani z přidané hodnoty na dětské pleny. EK tehdy České republice a dalším čtyřem státům poslala formální upozornění, v něm současně státy žádala o informace o uplatňování snížené DPH. Státy dostaly dva měsíce na odpověď. Praha argumentovala tím, že dětské pleny se dají považovat za hygienické potřeby, jež jsou uvedeny v seznamu zboží přiloženému ke směrnici, na které mohou členské státy nižší daň uplatnit.⁶¹

Zajímavostí je, že již první rok po vstupu do Evropské unie bylo Česko mezi novými členskými zeměmi suverénně na prvním místě, pokud jde o počet řízení zahájených Komisí proti členským státům. Ve většině případů ale byla procedura ukončena tím, že Česká republika nedostatky odstranila, nebo se věc vyjasnila. Nejčastěji se řešené případy týkají zpoždění při zapracování směrnic.⁶²

⁵⁹ HAD, M., URBAN, L. *Evropská společnost: První pilíř Evropské unie*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR ve spolupráci s asociací mezinárodních vztahů, 2000. s. 36. ISBN 80-85-864-88-6.

⁶⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *Evropské komise* [online]. Brusel: Evropská unie. [cit. 16. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/institutions/inst/comm/index_cs.htm>.

⁶¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *EK zahájila řízení s ČR kvůli nižší sazbě na pleny* [online]. Praha: Hospodářské noviny, 2006. [cit. 16. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <http://ekonomika.ihned.cz/1-10070840-18919420-001000_d-fb>.

⁶² BŘICHÁČEK, T. *Komise zahájila vůči ČR již 246 řízení* [online]. Brusel: Evropská unie. [cit. 16. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euportal.cz/Articles/733-komise-zahajila-proti-cr-jiz-246-řízení-pro-porušení-prava.aspx>>.

5.4 Právomoci ve vnějších vztazích

Evropská unie se stala významným ekonomickým aktérem na poli mezinárodní politiky, což s sebou přináší i nutnost hrát odpovídající politickou úlohu. Evropskému společenství a následně Evropské unii se od 50. let podařilo vybudovat ekonomicky silné uskupení s velkým trhem bez celních bariér a jednotnou měnou. EU rovněž rozvinula obchodní vztahy s dalšími oblastmi světa a významným způsobem se podílí na různých formách mezinárodní pomoci, včetně pomoci humanitární. Pro úspěch celého Společenství je nezbytné, aby EU dokázala hovořit v zahraničněpolitických otázkách jedním hlasem a prosazovala společnou politickou vůli.⁶³

Evropská komise je zejména administrativa EU a více než jakýkoliv jiný orgán Evropské unie představuje nadnárodní rozměr evropské integrace. Je také hlavní obhájkyň celoevropských zájmů. Činnost Komise se soustřeďuje zejména na podporu a další rozvoj integračního procesu jako celku i jednotlivých aktivit Společenství.⁶⁴

Na mezinárodní úrovni plní Evropská Komise funkci reprezentanta EU, její mluvčí. Má oprávnění sjednávat obchodní a kooperační dohody s dalšími zeměmi nebo skupinami zemí (př. dohoda z Cotonu stanovující podmínky obchodního partnerství mezi EU a rozvojovými zeměmi v Africe, Karibiku a Tichomoří).⁶⁵ Komise má rovněž asi 100 delegací a úřadů v zahraničí. Je zástupcem EU v různých obchodních organizacích, jako například GATT, WTO a další. Vede jednání s obchodními partnery či politické dialogy.⁶⁶

Aktuálním příkladem působení Evropské Komise v oblasti vnějších vztahů může být otázka vstupních víz do Kanady pro české občany. Již dříve byl řešen obdobný problém víz do USA pro nové členské země a Řecko. Jediný nový členský stát, kterého se vízová povinnost netýkala, bylo Slovinsko. Evropská unie má právo dle směrnice přijaté roku 2005 uvalit vstupní vízum na kteroukoli zemi, jež uplatní vízovou povinnost vůči třeba jen jedinému členskému státu EU. Této možnosti není v praxi příliš využíváno, neboť by pravděpodobně vyvolala odvetné opatření v podobě zavedení víz i pro zbylé členské státy. Velmi pozitivně je proto chápán diplomatický postup

⁶³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Společná zahraniční a bezpečnostní politika* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí. [cit. 16. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://library.muni.cz/EU/html/22.htm>>.

⁶⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Instituce EU – Evropská komise* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech. [cit. 17. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <www.euroskop.cz/91/sekce/evropska-komise/?ulozit=1>.

⁶⁵ PALÁČEK, M. *Základní dokumenty Evropské unie*. 1. vyd. Český Těšín: Poradce, s. r. o., 2005. s. 33. ISBN 80-7365-071-1.

⁶⁶ CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. *Evropská integrace – Evropská unie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica. s. 35-36. ISBN 80-245-0854-0.

předsedy Komise Barrosa, který apeloval na tehdejšího prezidenta Bushe během své návštěvy USA, aby se zasadil o zrušení víz. Ovšem ani toto jednání nemělo úspěch. Nakonec Komise vyřešila tuto ožehavou situaci kompromisem. Ve své zprávě z října 2006 oznámila, že by jako odvetné opatření mohla být zavedena víza pro americké diplomaty. Reciproční zavedení víz vůči americkým občanům bylo naopak označeno za nerealizovatelný krok. Nicméně americká administrativa po dlouhých jednáních přistoupila ke zrušení vízové povinnosti s tím, že pro vstup do USA stačí vyplněný online formulář.⁶⁷

Dnešní problém víz s Kanadou (zavedeny kvůli zvýšené emigraci českých občanů) se zprvu řešil obdobně, EK začala situaci analyzovat, připravovala se tak na vydání jednotného stanoviska, které by určilo další postup v této věci. Spekulovala se zejména o recipročním zavedení víz pro kanadské diplomaty. Politická situace spojená se sestavováním nové Komise a následným jmenováním, které neproběhlo zcela hladce, celý problém ale odsunula do pozadí. Jednání s kanadskou stranou se odehrávají čistě v režii členského státu, což je samozřejmě škoda, protože EK tím promarnila do jisté míry příležitost splnit hlavní cíl v oblasti vnějších vztahů a to, aby Evropská unie na mezinárodní scéně hovořila jedním hlasem. Sice se dá namítnout, že se jedná pouze o dílčí otázku týkající se vízové politiky, ale právě na tomto případě se dá dobře vyzorovat základní problém v oblasti zahraniční politiky Unie, kdy i přes líbivé fráze o jednotném postupu členských států nakonec dojde k situaci, že každá členská země musí jednat za sebe, a nemůže se spolehnout na výraznější podporu zbytku Unie. Zvláště výrazné je to v otázkách týkajících se zájmů starých a nových členských států, což je ale problém existující nejen v oblasti vnějších vztahů.

Lze konstatovat, že Komise mohla být ve svém postupu vůči Kanadě o poznání razantnější. Samozřejmě je nutné, aby se dodržela jistá diplomatická obezřetnost, ale současný přístup, kdy prohlášení EU k dané problematice jsou velmi obecná, a zůstává jen u prázdných gest, se jeví opravdu nešťastný. Pokud se Komise chce stát skutečně respektovaným představitelem Unie na mezinárodní scéně, nesmí zůstat stát stranou zvláště ve věcech týkajících se každodenního života občanů EU. Jelikož právě takové případy se ocitnou nejčastěji v zorném poli médií a liknavost nebo dokonce absolutní nečinnost staví EK do špatného světla, což je pro instituci, která již tolik úsilí vynaložila pro svou propagaci a snahu přiblížit se občanovi, velmi neblahý výsledek. Důsledkem

⁶⁷ KRUTÍLEK, O., KUCHYŇKOVÁ, P. *Monitoring evropské legislativy 2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. s. 49. ISBN 978-80-7325-114-7.

ne vždy uspokojivého působení Evropské komise je také individuální jednání členského státu, jako příklad může posloužit i vyjednání České republiky s USA, kdy naše republika zvolila raději bilaterální jednání namísto společného postupu v rámci celé EU. Za toto si nakonec vysloužila kritiku, ale otázkou zůstává, jestli tato kritika neměla spíše náležet samotné Komisi i EU jako celku, poněvadž je to právě pomalé jednání a nerozhodnost, co znemožňuje Unii na mezinárodní scéně vystupovat jednotně. A Komisi odsouvá na pomyslnou druhou kolej.

6 Současný stav EK a perspektivy

6.1 Postavení Komise v rámci evropských institucí

Lze konstatovat, že Evropská komise nadále zůstává v pomyslném trojúhelníku nejvýznamnějších institucí EU společně s Evropským parlamentem a Radou. Ovšem neustále pokračující trend přenášení větších pravomocí na EP ji značně oslabuje. Nejčastěji využívaným argumentem bývá, že Parlament na rozdíl od Komise je volen přímo občany, tudíž má větší politickou legitimitu. Ovšem samotný fakt, že EK není volena občany EU, ale delegována jednotlivými vládami členských států, lze vnímat z jiného pohledu naopak jako pozitivum, jelikož je nutné si uvědomit, že post komisaře není ryze politickým mandátem, spíše se dá označit jako funkce úřednická. Je žádoucí, aby se tohoto postu zhostili v první řadě odborníci v daném oboru. A v praxi se nejednou ukázalo, že zdatný politik nemusí být vždy dobrým manažerem svého resortu. Samozřejmě se zde dá namítnout, že mandát komisaře nakonec ve většině případů získá nějaký vysloužilý politik, ovšem i tak je jeho postavení jiné než v případě přímo voleného zástupce. A jeho posláním reprezentanta výhradně zájmu EU je lépe zajištěno. Skutečnou příčinu neustále stagnujícího vlivu Komise můžeme nalézt spíše v stále otevřené otázce o směřování EU. Členské státy mají tendence většinu pravomocí koncentrovat ve svých rukou v Evropské radě, což se děje právě v neprospěch výkonného orgánu EU. Objevují se rovněž názory, že příliš silná Komise by nevyhnutelně vedla až k vytvoření evropského superstrátu. Osobně se s tímto pohledem na věc neztotožňuji, poněvadž silná Komise v žádném případě neznamená vznik nového federálního státu, ale pouze větší akceschopnost daného orgánu a lepší výchozí postavení na mezinárodní scéně.

Význam Komise ale klesá i z dalších dílčích důvodů, jako je například rostoucí počet oblastí, do kterých EU zasahuje. Většina těchto nových okruhů působnosti se totiž rozvíjí mimo komunitarizovaný první pilíř, v němž má Komise největší pravomoci. Mezivládní spolupráce samozřejmě probíhá i ve druhém a třetím pilíři, ale zde již jasně nominuje Rada. Komise je pak do těchto činností pouze začleňována. Rovněž se rozmáhá trend tvorby regulativních agentur, jež přebírají některé funkce dříve vykonávané Komisí.⁶⁸

⁶⁸ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 122-125. ISBN 978-80-7201-682-2.

6.2 Rozhodovací procedury v EU

Jednotlivé postupy, jež EU využívá k přijetí různých rozhodnutí, nařízení, směrnic či zákonů, jsou dosti složité. Jsou popsány v zakládajících smlouvách EU a snaží se zohlednit všechny členy EU. Musí dosahovat takových rozhodnutí, se kterými souhlasí všechny členské země. Procedury rozhodování, jež v současnosti Unie používá, byly navrženy v počátcích evropského sjednocování pro 6 států. V dnešní době na těchto základech rozhoduje 27 států, což přináší velké nároky na koordinaci. Často dochází k oddalování konkrétních rozhodnutí a někdy to vede dokonce i k zablokování důležitého rozhodnutí. Proto se čím dál častěji objevují snahy o revizi těchto postupů.

Rozhodování v Evropské unii je rozděleno mezi řadu orgánů. Stěžejní jsou však tři instituce EU:

- Evropská komise,
- Evropský parlament,
- Rada Evropské unie.

Evropská komise má za úkol předkládat návrhy zákonů, Evropský parlament a rada o nich rozhodují. K návrhům se ovšem také vyjadřuje řada dalších institucí (např. Hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů), v některých případech dokonce bez jejich souhlasu není možné danou normu či rozhodnutí přijmout.⁶⁹

Na základě uvedených informací lze konstatovat, že všechny orgány Evropské unie musí v rámci rozhodovacích procedur velice úzce spolupracovat, v opačném případě by došlo k úplnému zablokování veškerého rozhodování. Celý systém je již teď vzhledem k vzrůstajícímu počtu členů nevyhovující a je pravděpodobné, že v poměrně blízkém časovém horizontu bude muset dojít k úplné revizi dosavadních rozhodovacích procedur. Komise se vždy přiklání k odstraňování byrokratizace a větší průhlednosti při jakémkoliv jednání, tudíž si můžeme dovodit, že i zde bude jednoznačná snaha o co možná největší zjednodušení všech postupů. Pro lepší představu jsou dále uvedeny stručné charakteristiky jednotlivých rozhodovacích procedur.

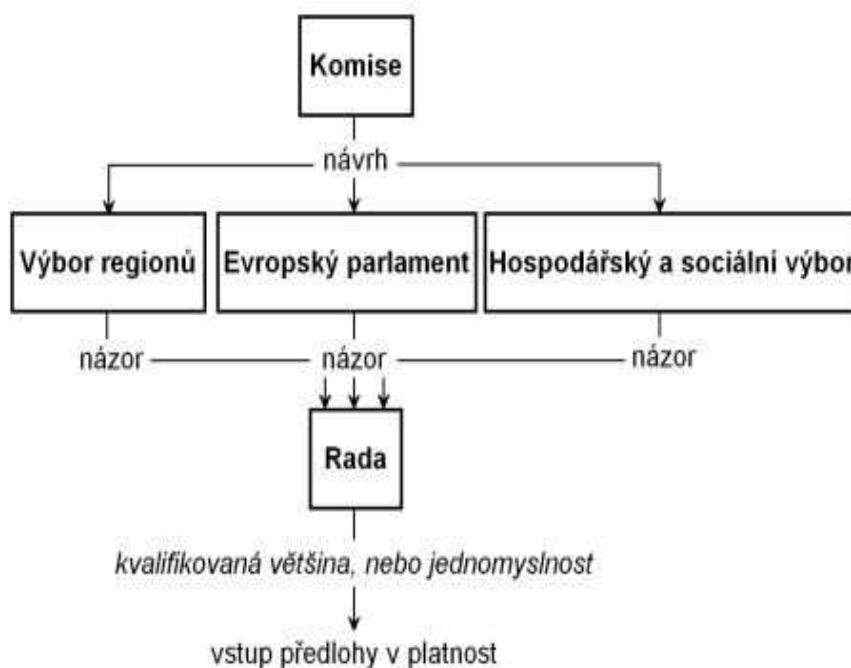
⁶⁹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Procedury rozhodování v EU* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech. [cit. 1. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.cpkp.cz/evropskyobcan/manual/procedury.htm>>.

6.2.1 Procedura konzultace

V rámci této procedury předkládá Komise návrh zákona jak Radě, tak i Parlamentu (jeho funkce je spíše poradní). EP návrh Evropské komise buď schválí, zamítne, nebo také může požádat Komisi o doplnění návrhu. Jestliže stanovisko parlamentu není souhlasné, může přesto Rada EU rozhodnutí přijmout, ale pouze jednomyslně. Komisi je ponecháno právo, aby svůj návrh z projednávání kdykoli stáhla.

Procedura konzultací se využívá při přijímání dokumentů, které nemají závazný charakter, především jde o doporučení a stanoviska vydávaná Radou a Komisí.⁷⁰

Obr. č. 2 - Schéma konzultační procedury⁷¹



6.2.2 Procedura spolupráce

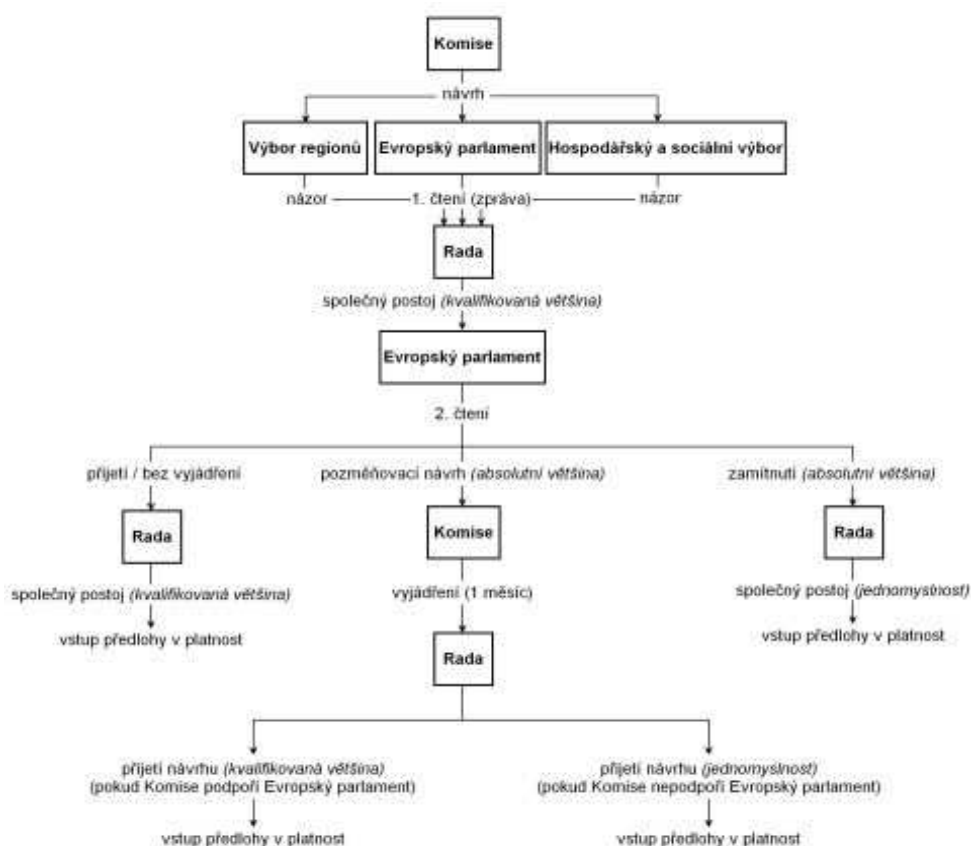
Procedura spolupráce byla zřízena Jednotným evropským aktem (Článek 252 Smlouvy o Evropském společenství, bývalý Článek 189c). EP díky němu získal větší vliv v legislativním procesu tím, že mu umožňuje dvě čtení návrhu Komise. Od vstoupení Smlouvy o Evropské unii v platnost se tato procedura používá zvláště v následujících oblastech: doprava, opatření proti diskriminaci, výzkum, životní prostředí,

⁷⁰ PALÁČEK, M. *Základní dokumenty Evropské unie*. 1. vyd. Český Těšín: Poradce, s. r. o., 2005. s. 16. ISBN 80-7365-071-1.

⁷¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Schéma rozhodovacích procedur* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, 15. 09. 2008. [cit. 26. března. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8468/2305/clanek/memo-schemata-rozhodovacich-procedur/>>.

rozvojová spolupráce, atd. Amsterodamskou smlouvou byl značně zredukován okruh oblastí, kde se používala procedura spolupráce ve prospěch procedury spolurozhodování (Článek 251 Smlouvy o Evropském společenství). Procedura spolupráce se nyní vztahuje jen na určité aspekty hospodářské a měnové unie (HMU). Ve svém stanovisku k Mezivládní konferenci 2000 Komise prosazuje nahrazení procedury spolupráce při legislativním procesu procedurou spolurozhodování.⁷²

Obr. č. 3 - Schéma procedury spolupráce (čl. 252 Smlouvy o založení ES revidované Smlouvou z Nice)⁷³



6.2.3 Procedura souhlasu

Procedura souhlasu byla zavedena Jednotným evropským aktem. V rámci tohoto postupu musí před přijetím důležitého rozhodnutí Rada obdržet souhlas Parlamentu

⁷² KOLEKTIV AUTORŮ. *Procedura spolupráce* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 15. 02. 2010. [cit. 17. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/p/procedura-spoluprace/1000709/5353/>>.

⁷³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Schémat rozhodovacích procedur* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech., 2008. [cit. 26. března. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8468/2305/clanek/memo-schemata-rozhodovacich-procedur/>>.

(absolutní většinu hlasů. EP disponuje právem návrh přijmout nebo odmítnout, nemůže ho však změnit. Souhlasu se využívá především při vstupu nových zemí do EU a také v případech určitých mezinárodních smluv, dále pak v záležitostech týkajících se občanství Unie, určitých úkolů Evropské centrální banky (ECB), dodatků ke Statutu Evropského systému centrálních bank a ECB, Strukturálních a Kohezních fondů a jednotného systému voleb do Evropského parlamentu. Na základě Amsterodamské smlouvy je zároveň nutný souhlas Parlamentu v případě uvalení sankcí na některou členskou zemi za závažné a trvající porušení základních práv. Evropská Komise se vyjádřila ve svém stanovisku k mezivládní konferenci 2000 ve prospěch rozšíření této procedury i na uzavírání dohod s významnými hospodářskými a obchodními důsledky na světové úrovni.⁷⁴

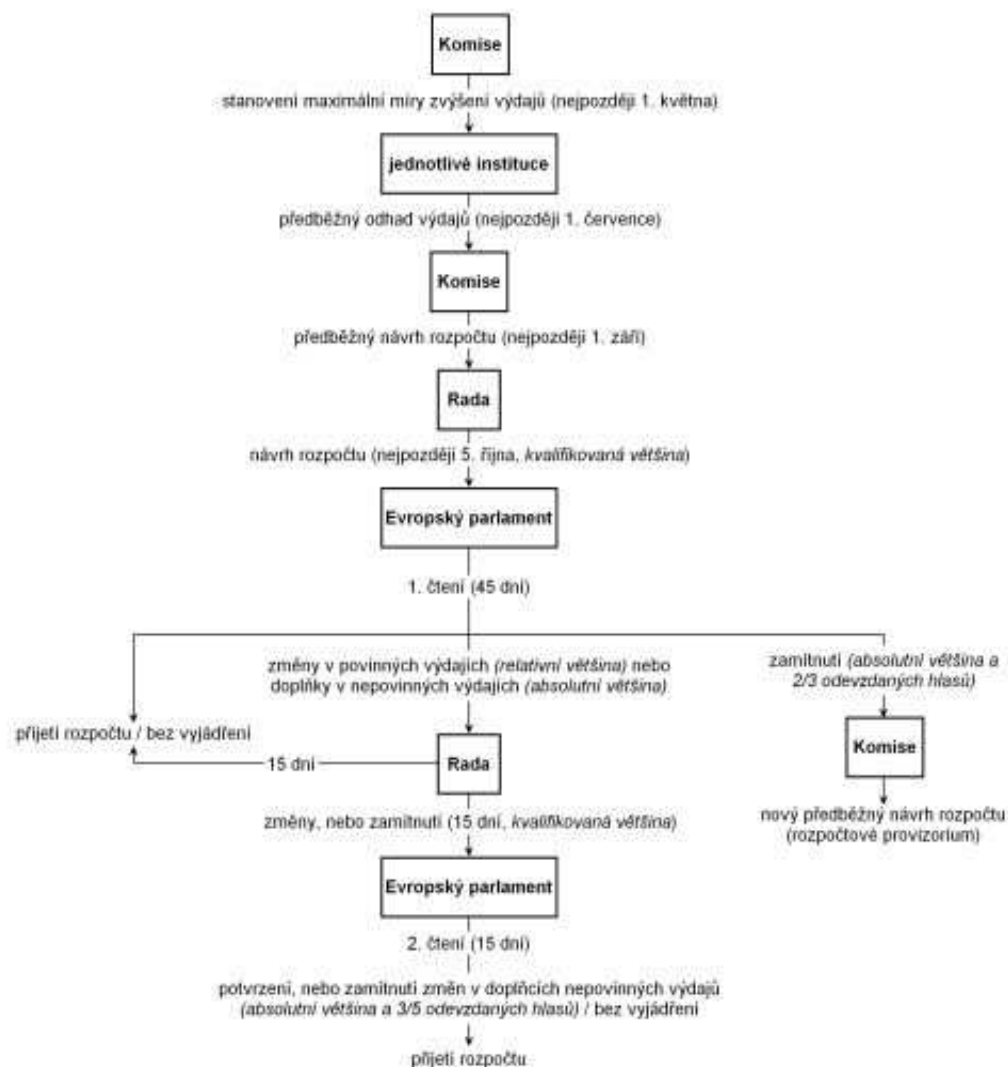
6.2.4 Procedura rozpočtová

Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Rozpočet EU je schvalován každý rok, na jeho vzniku se podílí Evropská komise, Rada EU i Evropský parlament. Evropská komise vytváří předběžný návrh rozpočtu na základě odhadů dodaných jednotlivými institucemi. Tento předběžný návrh předloží Radě EU většinou v dubnu. Rada pak v červenci v rámci prvního čtení návrh projedná a přijme kvalifikovanou většinou. Následně do 5. října jej předloží Evropskému parlamentu. EP ho buď v rámci prvního čtení schválí a s konečnou platností přijme, nebo navrhne nadpoloviční většinou odevzdaných hlasů změny pro tzv. povinné výdaje a většinou svých členů odhlasuje změny pro tzv. nepovinné výdaje. Návrh rozpočtu je poté opět předán Radě EU, která v rámci 2. čtení (probíhá nejčastěji v listopadu) u povinných výdajů kvalifikovanou většinou přijme nebo naopak zamítne pozměňovací návrhy Evropského parlamentu. U povinných výdajů pak může kvalifikovanou většinou upravit kteroukoli změnu provedenou Parlamentem. Evropský parlament v druhém čtení nemá možnost povinné výdaje měnit. Po dohodovacím řízení s Radou EU smí ale většinou svých členů a třemi pětinami odevzdaných platných hlasů rozhodnout o změnách nepovinných výdajů a přijmout tak s konečnou platností rozpočet. K tomu dochází z pravidla v polovině prosince. Radě však patří konečná rozhodnutí o povinných výdajích, u nepovinných výdajů je institucí, jež má poslední slovo, Parlament. EP rovněž může rozpočet jako celek zamítnout, což

⁷⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Procedura souhlasu* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 15. 02. 2010. [cit. 17. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/p/procedura-souhlasu/1000709/5352/>>.

se v minulosti již několikrát stalo. V takovém případě je Komise nucena předložit nový návrh rozpočtu a celá rozpočtová procedura musí proběhnout od začátku. Pokud rozpočet není schválen do začátku nového rozpočtového období, hospodaří se na základě tzv. provizorního rozpočtu. V tom případě je možné uskutečnit výdaje v jednom měsíci maximálně do výše jedné dvanáctiny rozpočtu předchozího rozpočtového roku nebo jedné dvanáctiny prostředků předpokládaných v návrhu připravovaného rozpočtu. Správa rozpočtu EU spadá pod Evropskou komisi, kontrolu hospodaření pak provádí Evropský parlament a Evropský účetní dvůr.⁷⁵

Obr. č. 4 - Schéma rozpočtové procedury (čl. 272 Smlouvy o založení ES revidované Smlouvou z Nice)⁷⁶

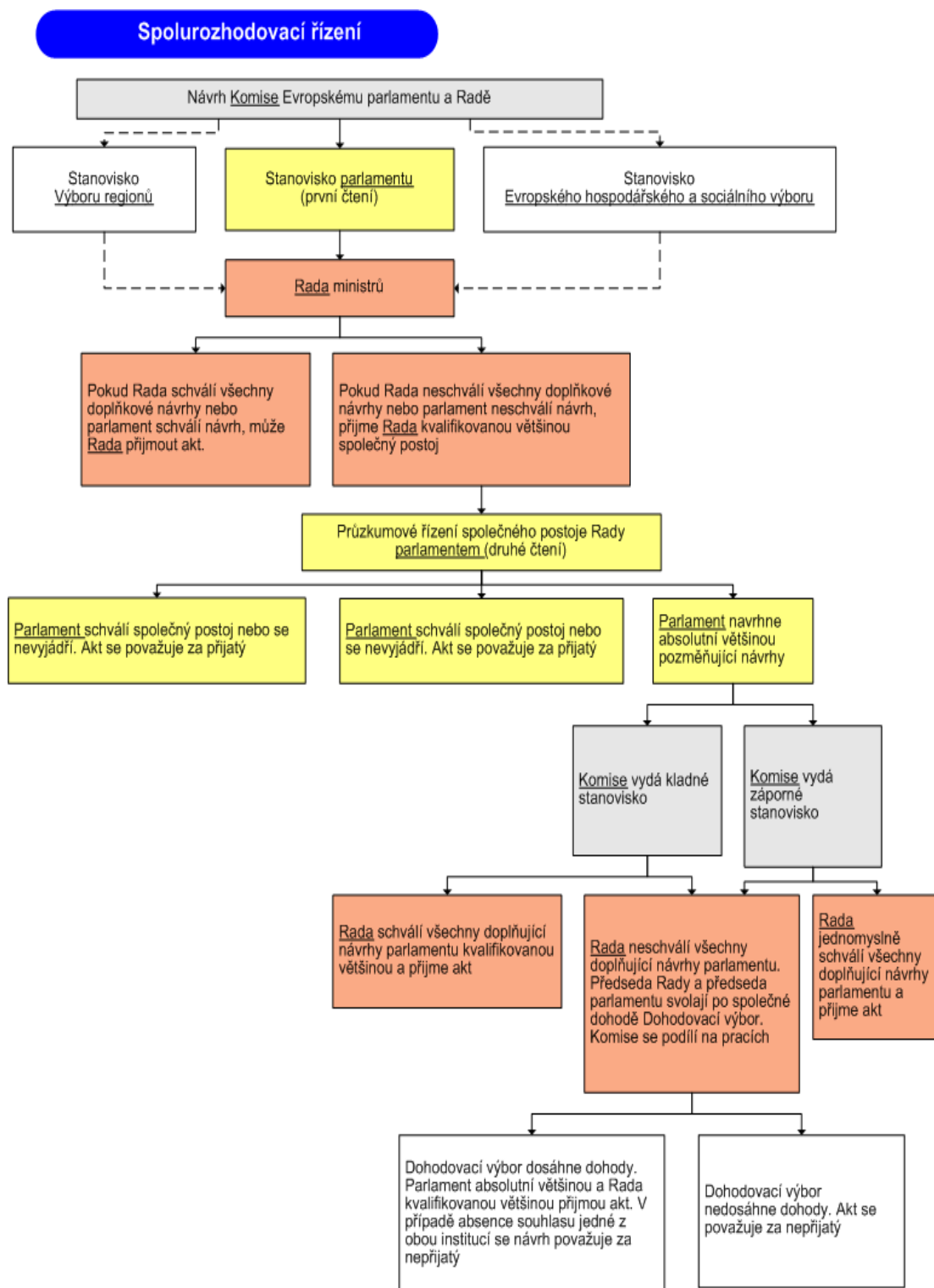


⁷⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Rozpočet EU* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech. [cit. 17. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8805/sekce/rozpocet-eu---uvod/>>.

⁷⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. *Schémat rozhodovacích procedur* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, 15. 09. 2008. [cit. 26. března. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8468/2305/clanek/memo-chemata-rozhodovacich-procedur/>>.

6.2.5 Procedura spolurozhodování

Obr. č. 5 - Schéma spolurozhodovací procedury (čl. 251 Smlouvy o založení ES revidované Smlouvou z Nice)⁷⁷



⁷⁷ *Rozhodování v Evropské unii* [online]. Brusel: Evropská unie. [cit. 6. listopadu. 2009]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/codecision/stepbystep/diagram_en.htm>.

V případě této rozhodovací procedury je v Komisi připraven návrh předpisu, a pokud se týká důležité záležitosti, o které musí rozhodnout Rada i EP, předloží jej oběma těmto orgánům. Právě jimi je návrh projednán v několika čteních. Pokud nedospějí ke shodě, vytvoří tzv. smírčí komisi, jež se snaží dosáhnout dohody. Po skončení smírčího řízení návrh musí odsouhlasit Rada a Parlament. Tento postup je definován článkem 251 Maastrichtské smlouvy, následně ho upravuje i Amsterdamská smlouva a Smlouvou z Nice.⁷⁸

Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Komise má rovněž možnost svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.⁷⁹

6.3 Strukturální změny

6.3.1 Důvody strukturálních změn

Evropská unie se již dlouho potýká s problémem neustále se snižující akceschopnosti a flexibility svých institucí. Příčinou tohoto jevu je, že příslušné orgány byly vytvořeny původně na míru Společenství, jež čítalo pouze šest států. Dnes, kdy počet členských zemí činí 27 a plánuje se další rozšíření, se situace pomalu ale jistě stává neúnosnou. Nejvíce výrazné je to právě v případě Komise, která je tvořena jedním zástupcem z každého členského státu, a aby skutečně každá členská země měla po jednom komisaři, nezbyvá nic jiného než vytvářet resorty do počtu. Na základě tohoto vzniklo například portfolio komisaře pro mnohojazyčnost a další.⁸⁰ Tím samozřejmě narůstá byrokracie, nároky na koordinaci, spotřeba finančních prostředků, což znamená, že efektivnost celé instituce se ztrácí. Unie si tento problém uvědomuje, dokonce se ho rozhodla řešit již ve Smlouvě z Nice, kdy byl naplánován přechod na rotační princip v obsazování křesel v Komisi.

⁷⁸ KOLEKTIV AUTORŮ. *Procedury rozhodování v EU* [online]. [cit. 1. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.cpkp.cz/evropskyobcan/manual/procedury.htm>>.

⁷⁹ KRUTÍLEK, O., KUČHYŇKOVÁ, P. *Monitoring evropské legislativy 2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. s. 335. ISBN 978-80-7325-114-7.

⁸⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *EU: Proč nemít komisaře pro mnohojazyčnost?* [online]. Praha: Hospodářské noviny, 2006. [cit. 20. dubna. 2010]. Dostupné z WWW: <<http://zahranicni.ihned.cz/c1-19669520-eu-proc-nemit-komisare-pro-mnohojazycnost>>.

6.3.2 Plánované strukturální změny

Zamýšlené změny mají být uskutečněny od 1. listopadu 2014. Tato významná změna ve složení Evropské komise, která tímto datem bude v EU s 27 členskými zeměmi tvořena pouze 18 komisaři, což představuje reprezentaci už jen dvou třetin členských států. Členové této instituce se budou pak vybírat na základě systému zcela rovné rotace mezi členskými státy umožňujícího odrážet demografickou a zeměpisnou rozmanitost všech členských zemí. Evropská rada jednomyslně stanoví princip rotace dle zásad obsažených ve Smlouvě o fungování EU. Ovšem je zde stále i možnost, že Evropská rada jednomyslně určí, že počet členů bude po roce 2014 úplně jiný než ve Smlouvě o EU.⁸¹

Další změnu ve fungování Komise s sebou přinesla Lisabonská smlouva, která vstoupila v platnost v prosinci 2009. Ta ustavila post Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Zmíněná funkce nahrazuje dosavadní posty vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, komisaře pro vnější vztahy a předsedy Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy. V současnosti funkci „evropského ministra zahraničí“ zastává baronka Catherine Ashton, která se na základě výkonu své funkce stává automaticky i místopředsedkyní EK. Nově v případě dohod, které se týkají výlučně společné zahraniční a bezpečnostní politiky, podává Radě doporučení k zahájení jednání vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. V ostatních případech je to i nadále Komise.⁸²

6.4 Koncepty budoucího vývoje Komise

Nová Evropská komise se chopila svého mandátu 9. února 2010. Její funkční období vyprší k 31. říjnu 2014. Komisi tvoří s předsedou 27 členů, po jednom z každé členské země. Z toho 14 z nich již navíc působilo i v předchozí EK. Dalším specifikem nové druhé Barrosovy Komise je, že v ní zasedá i 9 žen, což je nejvyšší počet v historii Komise.⁸³ Kompletní seznam současné Komise je uveden v příloze V.

⁸¹ PÍTROVÁ, L. A KOL. *Když se řekne Lisabonská smlouva – perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. 1. vyd, Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, 2008. s. 42. ISBN 978-80-87041-48-2.

⁸² *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha: Úřad evropských záležitostí vlády ČR, 2010. [cit. 22. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analýza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁸³ KOLEKTIV AUTORŮ. *Členové Komise 2010 – 2014* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 10. 02. 2010. [cit. 19. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/institute-eu/clenove-evropske-komise/1000723/55440>>.

Za zmínku stojí i průběh jmenování nové Komise, kdy EP znovu ukázal svůj vzrůstající vliv. Po nepřesvědčivém slyšení bulharské kandidátky Runiany Jelevové, která dle mínění poslanců předvedla velmi chabé znalosti v problematice EU a hlavně zde stále nebyla dořešena otázka napojení manžela Jelevové na organizovaný zločin, se sama bulharská strana zřejmě za značných intervencí Barrosa rozhodla původní kandidátku stáhnout a nahradit ji Kristalinou Giorgievovou.⁸⁴ Určité problémy pak nastaly i okolo slovenského kandidáta Maroše Ševčoviče, který musel čelit nařčení z rasismu, kterého se měl dopustit při přednášce na jedné slovenské vysoké škole. Svou kandidaturu ale obhájil, stejně jako Holanďanka Kroesová, která uspěla při slyšení až na druhý pokus (předtím se poslancům nezdála její odbornost). Barrosova Komise ve svém upraveném složení obstála, ale stále více sílí hlasy, že Parlament si při vyslovení důvěry Komisi řeší spíše vzájemné spory mezi jednotlivými frakcemi.

Nová Evropská komise krátce po svém jmenování zveřejnila svůj pracovní plán na rok 2010. Tento dokument nazvala „Je čas jednat“ a obsahuje 34 strategických priorit, jež chce uskutečnit do konce roku. Vůbec poprvé vytvořila orientační výčet iniciativ, které má v plánu podniknout i v příštích letech. To by mělo zajistit lepší předvídatelnost pro všechny zúčastněné strany a také usnadnit spolupráci s ostatními institucemi EU.

Druhá Barrosova Komise plánuje přijímat opatření ve čtyřech základních oblastech:

- podpora sociálně tržního hospodářství v Evropě a boj s krizí,
- vznik programu pro občany, jenž v kontextu evropských činností staví lidi na první místo,
- vývoj ambiciózní a vnitřně provázané agendy vnější činnosti s globálním dosahem,
- modernizace nástrojů a způsobů práce Evropské unie.⁸⁵

Z uvedeného si lze povšimnout, že ačkoliv jsou cíle nové Komise poměrně ambiciózní, tak v porovnání třeba s předchozími plány prvního Barrosova týmu, kdy byl

⁸⁴ KOLEKTIV AUTORŮ. *Bulharská kandidátka do EK na hiringu „pohorela“* [online]. [cit. 20. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euractiv.sk/buducnost-eu/clanok/menovana-bulharska-komisarka-na-hiringu-pohorela-014298>>.

⁸⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Evropská komise má nový pracovní program* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí. [cit. 20. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/evropska_komise_ma_novy_pracovni_program.html>.

deklarován boj s přebujelou byrokracií a rušení zbytečných směrnic, jsou aktuální záměry přeci jen skromnější. Připisovat se to dá jednak hospodářské krizi, která si žádá a bude žádat zřejmě velkou pozornost Komise, ale také možná již realističtějšími představám Barrosa o svém působení. Zkušenosti z předcházejícího funkčního období ukázaly, že rozmáhající se byrokracie je hluboce zakořeněný problém, jehož řešení si bude vyžadovat aktivní působení celé EU v opravdu dlouhém časovém horizontu.

Dále je tu stále problematický průběh jmenování Komise. Již tři předsedové EK (Santer, Prodi, Barroso) se dostali do funkce jako kandidáti, jejichž největší devizou je akceptovatelnost pro všechny zúčastněné strany spíše než osobní předpoklady. To způsobilo, že ve svém působení na Evropskou radu se ani jeden z nich nemohl vyrovnat svému uznávanému předchůdci Delorsovi. Na základě tohoto řada bruselských odborníků hovoří až o „neuvěřitelné slabosti“ Komise, či že „EK jako celek ztrácí svého ducha“. Taková hodnocení jsou ale nadsazená, protože Komise sice už není hlavním původcem ovlivňující budoucnost Evropské unie, ale i tak zůstává role Komise nezastupitelná v legislativním procesu a bez podpůrné role administrativy EK, jejich vztahů se zájmovými skupinami, by úspěšný chod Unii nebylo možné zajistit.⁸⁶

Co se týká predikce působení EK v jejím novém funkčním období, lze předpokládat stále intenzivnější spolupráci s ostatními institucemi EU. Její působení na mezinárodní scéně bude spíše doplňkové a hlavní slovo nadále zůstane představitelům jednotlivých členských států. Osobně předpokládám upevnování role Komise pouze v oblasti zabezpečování administrativního servisu členským státům. Velmi pozitivně lze vnímat kontinuální snahu EK přibližovat se občanům.

6.5 Profil eurokomisaře

Profil komisaře lze sledovat z mnoha hledisek, jako například počet funkčních období, předcházející kariéra či vzdělání. MacMullen při svém kvantitativním výzkumu vytvořil profil „typického komisaře“. Na základě jeho poznatků se jedná většinou o muže, ve věku od 50 do 60 let, který získal univerzitní vzdělání ekonomického, případně právního typu. Téměř vždy má politické zkušenosti z národního

⁸⁶ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. s. 122-125. ISBN 978-80-7201-682-2.

parlamentu, vlády či diplomacie. Je zdatný ve vyjednávání s různými zájmovými skupinami včetně odborů. Z hlediska politické orientace patří k politickému středu.⁸⁷

Pokud porovnáme profil českého komisaře s tímto typickým profilem, dojdeme k závěru, že téměř ve všech bodech se shoduje. Historicky první český komisař Pavel Telička, který však v této funkci působil jen půl roku, se narodil roku 1968 ve Washingtonu, vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Poté pracoval na Ministerstvu zahraničních věcí ČSSR. V letech 1991 až 1995 působil ve Stálé misi České republiky při EU. V roce 1998 se stal náměstkem ministra zahraničí a roku 1999 prvním náměstkem ministra a státním tajemníkem pro evropské záležitosti. Během přístupových rozhovorů o vstupu České republiky do Evropské unie vedl český vyjednávací tým a následně se stal velvyslancem a vedoucím Stálé mise ČR při EU. V roce 2004 získal za Českou republiku mandát komisaře v Prodiho Evropské komise. Proti Teličkově jmenování eurokomisařem se ovšem stavěla KDU-ČSL, jež kritizovala jeho komunistickou minulost. V současnosti působí jako lobbista.⁸⁸ Z uvedených informací si můžeme povšimnout, že až na hledisko průměrného věku komisaře, splňuje první český komisař všechny charakteristiky typického komisaře, jež sestavil MacMullen. Jedná se o vystudovaného právníka se značnými zkušenostmi z diplomatické sféry, který je dodnes považován za vysoce kvalifikovaného odborníka na problematiku EU. Hodnocení jeho úspěšnosti jako komisaře je však velmi sporné vzhledem k velmi krátkému mandátu.

Druhým českým komisařem se stal Vladimír Špidla. Ten dostal na starost resort zaměstnanosti, sociálních věcí a rovných příležitostí. Narodil se roku 1951 v Praze, vystudoval obor historie a prehistorie na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Působil jako archeolog v Okresním muzeu Jindřichův Hradec, referent odboru kultury ONV v Jindřichově Hradci, kulisák v Národním divadle, dělník v Jihočeských dřevařských závodech či jako zaměstnanec mlékárny. Stál u zrodu Občanského fóra a poté i u „znovuoživení“ sociální demokracie. Za tuto stranu byl i zvolen do Poslanecké sněmovny. V letech 1998 - 2002 zastával funkci 1. místopředsedy vlády a ministra práce a sociálních věcí ve vládě Miloše Zemana. Roku 2001 získal post předsedy

⁸⁷ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 239-240. ISBN 80-7325-015-2.

⁸⁸ KOLEKTIV AUTORŮ. *Pavel Telička* [online]. [cit. 18. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://cs.electionsmeter.com/detail/Pavel-Teli%C4%8Dka-id763>>.

ČSSD. Po vyhraných volbách v roce 2002 se stal premiérem koaliční vlády. Roku 2004 byl nominován na komisaře, tento post zastával až do roku 2009.⁸⁹

U Vladimíra Špidly nalezneme odchylku od výchozího profilu v dosaženém vzdělání a také politické orientaci, která je levicová. Na rozdíl od svého předchůdce působil ve funkci celých pět let, na jeho působení se názory různí. Špidla sice získal resort, který si přál, ale byla mu vytýkána přílišná pasivita. Poslanci EP ho po slyšení dokonce označili za nepřesvědčivého, na vině mohla být i slabší znalost angličtiny, což je pro vykonávání postu komisaře vždy handicap. Sám Špidla vidí své působení v Komisi jako úspěšné a ve svém interview pro ČT24 uvedl, že za své největší úspěchy považuje otevření pracovního trhu, dále pak změnu směrnic o podnikových radách, která dala větší vliv sociálním partnerům a nakonec zajištění větší sociální ochrany pro agenturní zaměstnance. Naopak za svůj neúspěch označil fakt, že se mu nepodařilo prosadit přenositelnost nároku v důchodovém systému. Například britský list *The Economist* Špidlu zařadil mezi neefektivní komisaře, reakce na bývalého českého komisaře v dalších zahraničních periodikách už ale tak kritické nejsou.⁹⁰ Vladimír Špidla se pokusil svůj post obhájit, nicméně složitá politická situace na domácí scéně mu nepřála. Byl sice považován za favorita, jelikož měl na rozdíl od dalších potenciálních kandidátů již praxi, ovšem v rámci kompromisního řešení byl vybrán Štefan Füle. Ten se narodil 24. května 1962. Absolvoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy a mezinárodní vztahy vystudoval v Moskvě na tehdy elitní škole pro diplomaty. Právě toto mu bylo vyčítáno při jeho nominaci na eurokomisaře. Ještě předtím než Füle nastoupil do úřednické vlády premiéra Jana Fischera, působil Štefan Füle jako první tajemník stálého zastoupení ČSFR a České republiky při OSN v New Yorku. Později byl i členem české delegace v Radě bezpečnosti OSN a také náměstkem ministra obrany Jaroslava Tvrdíka. Naposledy působil jako český velvyslanec v Litvě a Velké Británii. V roce 2005 ho dosadila sociální demokracie na post velvyslanec České republiky při NATO. Po vyjádření nedůvěry tehdejší české vládě nastoupil jako dominant ČSSD jako ministr pro evropské záležitosti.⁹¹

⁸⁹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Vladimír Špidla* [online]. [cit. 18. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/351-vladimir-spidla>>.

⁹⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. *Špidla: Evropská unie je důsledně fungující evropská integrace* [online]. Praha: Česká televize. [cit. 18. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.ct24.cz/media/69233-spidla-evropska-unie-je-dusledne-fungujici-evropska-integrace/>>.

⁹¹ KOLEKTIV AUTORŮ. *Štefan Füle* [online]. [cit. 20. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.denikpolitika.cz/politici/stefan-fule/info/zivotopis>>.

Štefan Füle má stejně jako jeho předchůdci značné zkušenosti z diplomatické sféry, má za sebou i krátké působení ve vládě. Splňuje tudíž významné charakteristiky běžného profilu komisaře. V jeho případě byla ovšem otevřena jiná otázka, která se zdaleka netýká pouze českého kandidáta, sílí protesty proti jmenování osob s komunistickou minulostí na vysoké evropské posty. Výtky se soustředily hlavně na Füleho studium v Moskvě. Většinou všechny nově přistupující státy, kde padl komunistický režim, čelí tomuto dilematu. Profesní způsobilost Štefana Füleho ale tímto zpochybněna nebyla. Při slyšení u EP si vedl velmi dobře a dokonce získal velmi silné portfolio komisaře pro rozšíření a sousedství Evropy. Füle řekl, že má v úmyslu věnovat stejnou pozornost sousedům na východě jako na jihu. Na adresu Ukrajiny uvedl, že tato země v žádném případě nenaplnila kodaňská kritéria, ale zároveň zdůraznil nutnost přiblížování Ukrajiny v rámci Východního partnerství. Nejlépe však vystihuje Füleho přístup k resortu rozšíření jeho vlastní výrok: „Jsem silně přesvědčen, že politika sousedství umožňuje jednotný přístup, který zajišťuje, že EU jako celek je zapojena do prohlubování vztahů se všemi svými sousedy, a umožňuje přitom rozvíjet vztahy podle individuálních potřeb každé ze sousedních zemí“.⁹²

⁹² KOLEKTIV AUTORŮ. *Slyšení Štefana Füleho, kandidáta na komisaře pro rozšíření EU* [online]. Brusel: Evropská unie. [cit. 20. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/news/100113_fule_cs.htm>.

Závěr

Termín Komise je chápán často ve dvou významech, buď jako kolegium komisařů, nebo jako administrativní potenciál celého úřadu. Zjednodušeně lze říci, že EK plní funkci jakési evropské vlády. Jejím primárním úkolem je chránit zájmy Společenství. V čele této instituce stojí předseda, který stejně jako ostatní členové komise, ačkoliv jsou nominováni vládou své země, musí být zcela nezávislí a konat výhradně v zájmu EU. Současná Evropská komise vznikla sloučením tří institucí v roce 1967. Její pravomoci se často odvíjely od aktuální politické situace. Od svého založení si prošla čtyřmi základními obdobími. Konkrétně se jednalo o období krize, jež bylo vyvoláno tzv. Lucemburským kompromisem, který značně oslabil vliv celé Komise na mezinárodní scéně i uvnitř Společenství. Poté následovalo období stagnace, které se vyznačovalo marnou snahou tehdejších předsedů Komise navrátit této instituci zpět její místo v institucionální hierarchii Společenství. Změna nastala až s nástupem předsedy Delorse, který dokázal nepříznivou situaci pro supranacionální orgán zvrátit. A nakonec EK posílil do té míry, že se opět mohla stát skutečným „motorem“ Společenství. Delorsova éra je též označována za období obnovení postavení Komise. Čtvrté období, jež bylo zahájeno podpisem Maastrichtské smlouvy, se nese v duchu silného integračního úsilí, které s sebou ovšem přináší řadu závažných otázek, s nimiž se EK musí potýkat. Jedná se o problematiku institucionálního charakteru vyvolanou zvýšením počtu členských států, kdy orgány zprvu vybudované pouze pro Společenství šesti států musí čelit problémům s akceschopností a flexibilitou. A také stále nedořešené směřování Unie, kdy řada členských států není přesvědčena o tom, že EU by měla postupovat až k politické unii. S tím souvisí i ochota delegovat pravomoci nadnárodnímu orgánu. Dnes Komise disponuje pravomocemi v oblasti legislativní, vnějších vztahů, vymáhání evropského práva a podílí se i na řízení a provádění politik EU. I přes neustále vyvíjející se pravomoci a do jisté míry stále stagnující vliv celé instituce lze říci, že Evropské komise patří do pomyslného trojúhelníku nejvýznamnějších institucí EU.

V únoru 2010 byla rovněž jmenována nová Komise, v čele opět s José Barrosem. Ta si již vytkla za cíle podporu sociálně tržního hospodářství v Evropě, boj s krizí, vytvoření programu pro občany, jenž je staví v kontextu činností EU na první místo. Dále pak je ve strategii nové Komise obsažen cíl vyvinout ambiciózní a vnitřně provázanou agendu vnější činnosti s globálním dosahem a modernizace nástrojů a

způsobů práce Evropské unie. V druhé Barrosově Komisi působí i český komisař Štefan Füle, kterému byl přidělen resort rozšíření EU a sousedství. To je v rámci EU skutečně významné portfolio.

Lisabonská smlouva, která vstoupila v platnost v prosinci 2009, s sebou přinesla změnu ve fungování Komise. Ustavila totiž post Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Zmíněná funkce nahrazuje dosavadní posty vysokého představitele pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, komisaře pro vnější vztahy a předsedy Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy. V současnosti funkci „evropského ministra zahraničí“ zastává baronka Catherine Ashton, která se na základě výkonu své funkce stává automaticky i místopředsedkyní EK.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

1. CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. *Evropská integrace – Evropská unie*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2004. 377 s. ISBN 80-245-0854-0.
2. DEFARGES, P. *Evropské instituce*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. 221 s. ISBN 80-246-0086-2.
3. DUROSELE, J. B. *Evropa a Evropané*. 1. vyd. Praha: Fortuna Print, 2002. 431 s. ISBN 80-7321-022-3.
4. DUŠEK, J. *Historie a organizace Evropské unie*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 343 s. ISBN 978-86708-324.
5. DOČKAL, V., KANIOK, P. *Evropská unie tak akorát - praktický průvodce evropskou integrací*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005. 135 s. ISBN 80-210-3846-2.
6. FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 743 s. ISBN 80-7325-015-2.
7. HAD, M., URBAN, L. *Evropská společenství: První pilíř Evropské unie*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR ve spolupráci s asociací mezinárodních vztahů, 2000. 165 s. ISBN 80-85-864-88-6.
8. KRUTÍLEK, O., KUCHYŇKOVÁ, P. *Monitoring evropské legislativy 2004 - 2005*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. 405 s. ISBN 80-7325-073-X.
9. KRUTÍLEK, O., KUCHYŇKOVÁ, P. *Monitoring evropské legislativy 2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007. 357 s. ISBN 978-80-7325-114-7.

10. LACINA, K. *Evropská veřejná správa*. 1. vyd. Praha: EUPRESS, 2004. 86 s. ISBN 978-80-86754-10-9.
11. PALÁČEK, M. *Základní dokumenty Evropské unie*. 1. vyd. Český Těšín: Poradce, s. r. o., 2005. 765 s. ISBN 80-7365-071-1.
12. PITROVÁ, M. *Institucionální struktura Evropské unie*. 1. vyd. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 1999. 111 s. ISBN 80-210-2237-X.
13. PÍTROVÁ, L. A KOL. *Když se řekne Lisabonská smlouva – perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. 1. vyd, Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, 2008. 156 s. ISBN 978-80-87041-48-2.
14. PLECHANOVÁ, B. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 355 s. ISBN 80-246-0800-0.
15. TÝČ, V. *Úvod do mezinárodního a evropského práva*. 1. vyd. Brno, Masarykova univerzita, 2007, 100 s. ISBN 978-90-210-4253-7.
16. *Ve službách evropských občanů*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2006. 25 s. ISBN 92-894-9491-3.
17. ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde Praha, a.s., 2007. 239 s. ISBN 978-80-7201-682-2.

Elektronické zdroje

1. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy* [online]. Praha: Úřad evropských záležitostí vlády ČR, 2010. [cit. 22. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

2. *Bílá kniha Přizpůsobení se změně klimatu: směřování k evropskému akčnímu rámci* [online]. Brusel: Evropská unie. [cit. 7. března. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0147:FIN:CS:PDF>>.
3. BŘICHÁČEK, T. *Komise zahájila vůči ČR již 246 řízení* [online]. Brusel: Evropská unie. [cit. 16. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euportal.cz/Articles/733-komise-zahajila-proti-cr-jiz-246-rizeni-pro-poruseni-prava.aspx>>.
4. ČÁSTEK, M. *Historie evropské integrace* [online]. [cit. 27. prosince 2009]. Dostupný z WWW: <http://is.vsfs.cz/el/6410/leto2008/B_ZEPr/uvod-historie_evropske_integrace.txt?fakulta=6410;obdobi=27;kod=B_ZEPr>.
5. KOLEKTIV AUTORŮ. *Bulharská kandidátka do EK na híringu „pohorela“* [online]. [cit. 20. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euractiv.sk/buducnost-eu/clanok/menovana-bulharska-komisarka-na-hiringu-pohorela-014298>>.
6. KOLEKTIV AUTORŮ. *Členové Komise 2010 – 2014* [online]. Ministerstvo průmyslu a obchodu, datum poslední revize 10. 02. 2010 [cit. 19. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/institute-eu/clenove-evropske-komise/1000723/55440>>.
7. KOLEKTIV AUTORŮ. *Evropské komise* [online]. Brusel: Evropská unie. [cit. 16. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <http://europa.eu/institutions/inst/comm/index_cs.htm>.
8. KOLEKTIV AUTORŮ. *Evropská komise* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech. [cit. 11. ledna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/110/sekce/organizace-evropske-komise/>>.
9. KOLEKTIV AUTORŮ. *Evropská komise* [online]. Wikipedie: Otevřená encyklopedie. Datum poslední revize 19. 04. 2010. [cit. 19. 04. 2010]. Dostupný z WWW:

<http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Evropsk%C3%A1_komise&oldid=5242675>.

10. KOLEKTIV AUTORŮ. *Evropská komise má nový pracovní program* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí. [cit. 20. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.mzv.cz/representation_brussels/cz/udalosti_a_media/evropska_komise_ma_novy_pracovni_program.html>.

11. KOLEKTIV AUTORŮ. *EK zahájila řízení s ČR kvůli nižší sazbě na pleny* [online]. Praha: Hospodářské noviny, 2006. [cit. 16. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <http://ekonomika.ihned.cz/1-10070840-18919420-001000_d-fb>.

12. KOLEKTIV AUTORŮ. *EU: Proč nemít komisaře pro mnohojazyčnost?* [online]. Praha: Hospodářské noviny, 2006. [cit. 20. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://zahranicni.ihned.cz/c1-19669520-eu-proc-nemit-komisare-pro-mnohojazycnost>>.

13. KOLEKTIV AUTORŮ. *Instituce EU – Evropská komise* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech. [cit. 17. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <www.euroskop.cz/91/sekce/evropska-komise/?ulozit=1>.

14. KOLEKTIV AUTORŮ. *Osobnosti EU - Jacques Delors* [online]. Velká encyklopedie EU. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2000. [cit. 27. prosince. 2009]. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.muni.cz/EU/html/14.htm>>.

15. KOLEKTIV AUTORŮ. *Pavel Telička* [online]. [cit. 18. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://cs.electionsmeter.com/detail/Pavel-Teli%C4%8Dka-id763>>.

16. KOLEKTIV AUTORŮ. *Procedury rozhodování v EU* [online]. [cit. 1. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.cpkp.cz/evropskyobcan/manual/procedury.htm>>.

17. KOLEKTIV AUTORŮ. *Procedura souhlasu* [online]. Ministerstvo průmyslu a obchodu, datum poslední revize 15. 02. 2010. [cit. 17. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/p/procedura-souhlasu/1000709/5352/>>.

18. KOLEKTIV AUTORŮ. *Procedura spolupráce* [online]. [cit. 17. dubna. 2010]. Ministerstvo průmyslu a obchodu, datum poslední revize 15. 02. 2010. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/p/procedura-spoluprace/1000709/5353/>>.
19. KOLEKTIV AUTORŮ. *Předseda Evropské komise* [online]. Wikipedie: Otevřená encyklopedie, Datum poslední revize 14. 08. 2009. [cit. 17. září. 2009]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=P%C5%99edseda_Evropsk%C3%A9_komise&oldid=4291845>.
20. KOLEKTIV AUTORŮ. *Rozpočet EU* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech. [cit. 17. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8805/sekce/rozpocet-eu---uvod/>>.
21. KOLEKTIV AUTORŮ. *Schémat rozhodovacích procedur* [online]. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech, datum poslední revize 15. 09. 2008. [cit. 26. března. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8468/2305/clanek/memo-schemata-rozhodovacich-procedur/>>.
22. KOLEKTIV AUTORŮ. *Společná zahraniční a bezpečnostní politika* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí, 2000. [cit. 16. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://library.muni.cz/EU/html/22.htm>>.
23. KOLEKTIV AUTORŮ. *Slyšení Štefana Füleho, kandidáta na komisaře pro rozšíření EU* [online]. Brusel: Evropská unie. [cit. 20. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/news/100113_fule_cs.htm>.
24. KOLEKTIV AUTORŮ. *Špidla: Evropská unie je důsledně fungující evropská integrace* [online]. Praha: Česká televize. [cit. 18. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.ct24.cz/media/69233-spidla-evropska-unie-je-dusledne-fungujici-evropska-integrace/>>.

25. KOLEKTIV AUTORŮ. *Štefan Füle* [online]. [cit. 20. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.denikpolitika.cz/politici/stefan-fule/info/zivotopis>>.
26. KOLEKTIV AUTORŮ. *Vladimír Špidla* [online]. [cit. 18. dubna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.nasipolitici.cz/cs/politik/351-vladimir-spidla>>.
27. KOLEKTIV AUTORŮ. *Výsledky práce Komise za roky 2004-2009* [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, datum poslední revize 28. 05. 2009. [cit. 11. ledna. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/aktuality-z-eu-kveten-2009/vysledky-prace-komise-za-roky-2004-2009/1001774/53336/>>.
28. KOLEKTIV AUTORŮ. *Zelené a bílé knihy* [online]. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce. [cit. 6. března. 2010]. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/win/legislativa/pravo-eu/uredni-vestnik-eu/zelene_knihy/?serazeni=oznac_cj&směr=ses&vynechat=91&pocet=15>.
29. MUROVÁ, J. *Maastrichtská smlouva- pilířová struktura EU* [online]. [cit. 27. prosince. 2009]. Dostupný z WWW: <<http://janamurova.blog.cz/>>.
30. *Rozhodování v Evropské unii* [online]. Brusel: Evropská unie. [cit. 6. listopadu. 2009]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/codecision/stepbystep/diagram_en.htm>.
31. *Zelená kniha o Evropské občanské iniciativě* [online]. Brusel: Evropská unie. [cit. 7. března. 2010]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0622:FIN:CS:PDF>>.

Přílohy

Příloha I – Předsedové Vysokého úřadu Evropského společenství uhlí a oceli

V této příloze je obsažen kompletní soupis všech předsedů Vysokého sekretariátu ESUO v jednotlivých obdobích jeho existence.

Tab. č. 1 - Předsedové ESUO⁹³

Jméno	Období	Země
Jean Monnet	srpen 1952- červen 1955	Francie
René Mayer	červen 1955- leden 1958	Francie
Paul Finet	leden 1958- září 1959	Francie
Piero Malvestiti -odstoupil v květnu 1963	září 1959- říjen 1963	Itálie
Albert Coppe	červen 1963- červenec 1963	Belgie
Rinaldo Del Bo -odstoupil v březnu 1967	říjen 1963- červenec 1967	Itálie
Albert Coppe	březen 1967- červen 1967	Belgie

⁹³ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 219. ISBN 80-7325-015-2.

Příloha II – Předsedové Komise EURATOM

Tato příloha obsahuje soupis předsedů Komise společenství pro atomovou energetiku od jejího vzniku až do vytvoření jednotné Komise.

Tab. č. 2 - Předsedové Komise EURATOM⁹⁴

Jméno	Období	Země
Louis Armand Enrico Medi, -úřadující předseda od září 1958	leden 1958- leden 1959	Francie Itálie
Etienne Hirsch	únor 1959- leden 1962	Francie
Pierre Chatenet	leden 1962- červenec 1967	Francie

⁹⁴ FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. s. 220. ISBN 80-7325-015-2.

Příloha III – Předsedové Komise EHS/ES

V této příloze nalezneme soupis předsedů Komise Evropských společenství včetně prvního předsedy Waltera Hallsteina, který byl prvním a zároveň posledním předsedou Komise EHS, jež byla jednou ze tří sloučených institucí.

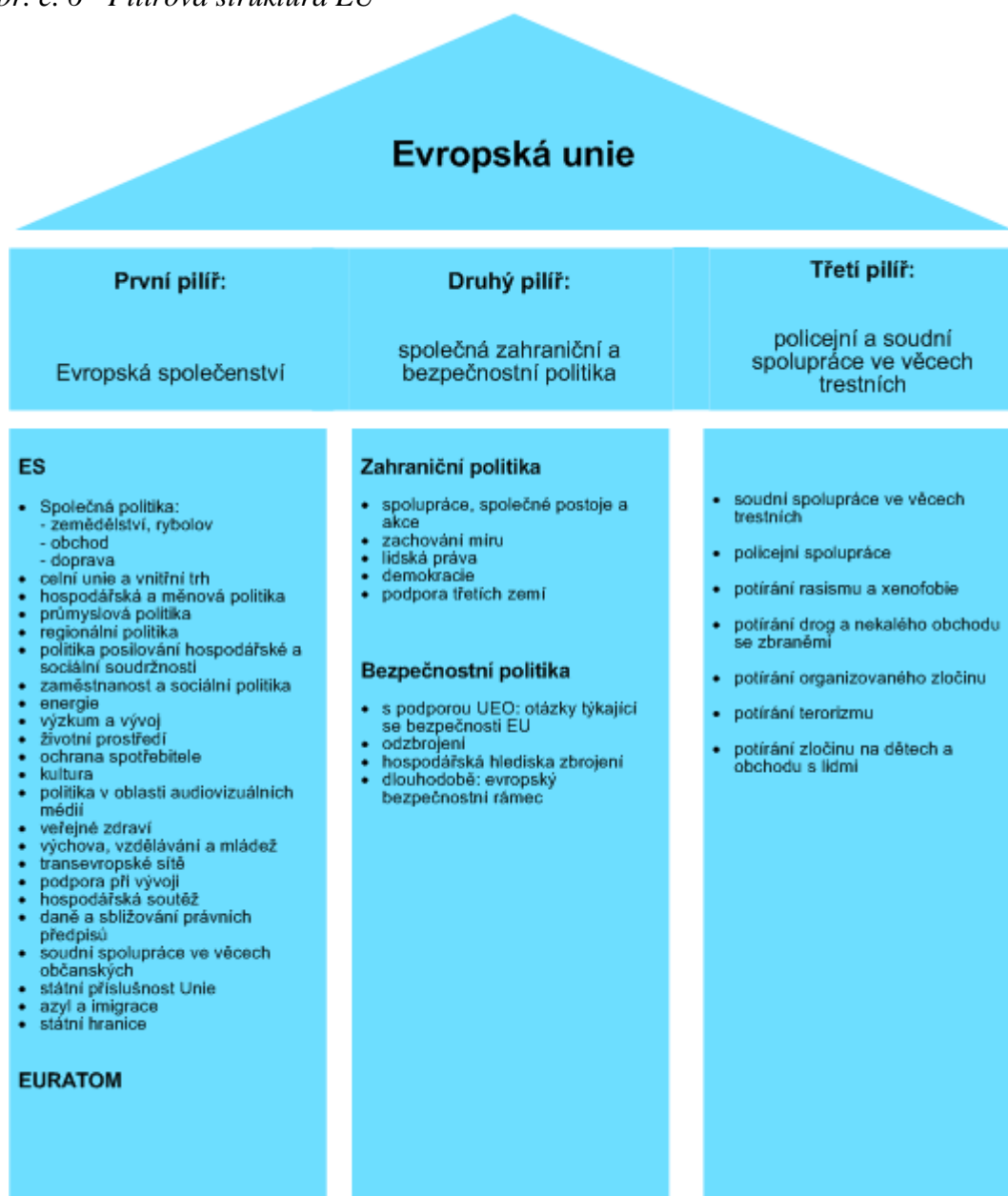
Tab. č. 3 – Předsedové Komise EHS/ES⁹⁵

Jméno	Období	Země
Walter Hallstein	31. ledna 1958- 30. června 1967	Německo
Jean Rey	1. července 1967- 1. července 1970	Belgie
Franco Maria Malfatti	2. července 1970- 22. března 1972	Itálie
Sicco Mansholt	22. března 1972- 5. ledna 1973	Nizozemsko
Francois- Xavier Ortoli	9. ledna 1973- 5. ledna 1977	Francie
Roy Jenkins	11. ledna 1977- 5. ledna 1981	Velká Británie
Gaston Thorn	12. ledna 1981- 5. ledna 1985	Lucembursko
Jacques Delors	15. ledna 1985- 5. ledna 1995	Francie
Jacques Santer -rezignoval	24. ledna 1995- 14. července 1999	Lucembursko
Manuel Marín González	14. července 1999- 15. září 1999	Španělsko
Romano Prodi	15. září 1999- 18. Listopadu 2004	Itálie
José Manuel Barroso -úřadující	18. listopadu 2004- dosud	Portugalsko

⁹⁵ KOLEKTIV AUTORŮ. *Předseda Evropské komise* [online]. Wikipedie: Otevřená encyklopedie, Datum poslední revize 14. 08. 2009. [cit 17. září. 2009]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=P%C5%99edseda_Evropsk%C3%A9_komise&oldid=4291845>.

Příloha IV – Maastrichtský chrám (pilířová struktura EU)

Obr. č. 6 - Pilířová struktura EU⁹⁶



⁹⁶ MUROVÁ, J. *Maastrichtská smlouva- pilířová struktura EU* [online]. [cit. 27. prosince. 2009]. Dostupný z WWW: < <http://janamurova.blog.cz/>>.

Příloha V – Současná Komise (2010 – 2014)

Tab. č. 4 – Současná Komise (2010 – 2014)⁹⁷

Jméno	Působnost	Nominující stát
José Manuel Barroso	<i>předseda</i>	Portugalsko
Catherine Ashton	<i>místopředsedkyně</i> ; Vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku	Velká Británie
Viviane Reding	<i>místopředsedkyně</i> ; Spravedlnost, základní práva a občanství	Lucembursko
Joaquín Almunia	<i>místopředseda</i> ; Hospodářská soutěž	Španělsko
Siim Kallas	<i>místopředseda</i> ; Doprava	Estonsko
Neelie Kroes	<i>místopředsedkyně</i> ; Digitální agenda	Nizozemí
Antonio Tajani	<i>místopředseda</i> ; Průmysl a podnikání	Itálie
Maroš Šefčovič	<i>místopředseda</i> , Interinstitucionální vztahy a administrativa	Slovenská republika
Janez Potočnik	Životní prostředí	Slovinsko
Olli Rehn	Hospodářské a měnové záležitosti	Finsko
Andris Piebalgs	Rozvoj	Lotyšsko
Michel Barnier	Vnitřní trh a služby	Francie
Androulla Vassiliou	Vzdělávání, kultura, mnohojazyčnost a mládež	Kypr
Algirdas Šemeta	Daně a celní unie, audit a boj proti podvodům	Litva
Karel De Gucht	Obchod	Belgie
John Dalli	Zdraví a spotřebitelská politika	Malta
Máire Geoghegan-Quinn	Výzkum a inovace	Irsko
Janusz Lewandowski	Finanční plánování a rozpočet	Polsko
Maria Damanaki	Rybolov a námořní záležitosti	Řecko
Kristalina Georgieva	Mezinárodní spolupráce, humanitární pomoc a řešení krizí	Bulharsko
Günter Oettinger	Energetika	Německo
Johannes Hahn	Regionální politika	Rakousko

⁹⁷ KOLEKTIV AUTORŮ WIKIPEDIE. *Evropská komise* [online]. Wikipedie: Otevřená encyklopedie. Datum poslední revize 19. 04. 2010. [cit. 19. 04. 2010]. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Evropsk%C3%A1_komise&oldid=5242675>.

Connie Hedegaard	Opatření v oblasti změny klimatu	Dánsko
Štefan Füle	Rozšíření a politika sousedství	Česká republika
László Andor	Zaměstnanost, sociální věci a sociální začlenění	Maďarsko
Cecilia Malmström	Vnitřní věci	Švédsko
Dacian Cioloș	Zemědělství a rozvoj venkova	Rumunsko

Abstrakt

SYROVÁTKOVÁ, M. *Evropská komise v institucionální struktuře EU a její význam: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2010. 68 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Jiří Dušek.

Klíčová slova: Evropská komise, Evropská unie, instituce, eurokomisař

Tato bakalářská práce analyzuje vznik, vývoj a současný stav jedné z nejvýznamnějších institucí EU Evropské komise, která představuje nadnárodní prvek celého Společenství. Komise řídí a provádí politiky Unie, náleží jí též iniciační monopol, má značné pravomoci ve vnějších vztazích a jako ochránkyně zájmů Společenství vymáhá evropské právo. Rozsah její pravomocí se stále vyvíjí a to často v závislosti na politické situaci.

Po stránce praktické se tato práce snaží zachytit působení Komise na členské státy a tím i na občany EU. Dále řeší otázku zapojení Evropské komise do legislativního procesu EU, otázku plánovaných strukturálních změn v Komisi a závěrečná část práce si klade za cíl porovnat profil tzv. „typického eurokomisaře“ s českým a také shrnout cíle, jež si klade nastupující druhá Barrosova Komise.

Abstract

SYROVÁTKOVÁ, M. *European Commission in institutional structure of EU and its sense: Bachelor thesis*. Czech Budejovice: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2010. 68 p. Thesis Supervisor Ing. Jiří Dušek.

Key words: European Commission, European Union, institution, EU Commissioner

This bachelor thesis analyses the origin, evolution and current status of one of the most important EU institutions, European Commission, which is a transnational element of the Community. The Commission manages and carries out policies of the Union, whether it belongs to the initiation monopoly, has considerable powers in external relations and as the guardian of interests to enforce European law. The extent of its powers is still evolving and often depending on the political situation.

From the practical, this work tries to capture the action of the Commission to Member States and thus also to EU citizens. Also addresses the question of involvement of the European Commission within the EU legislative process, question of the planned structural changes in the Commission and the final part of the work aims to compare the profile of "typical Commissioners" in Czech and also summarize the objective, which raises the second incoming Barroso Commission.